

KOP-
SOLĪ

“Norunājām, ka arī turpmāk radu saietos ir jābūt klāt tulkam!”

8. lpp.

Sarmīte Valdmane,
trīs bērnu māmiņa

DECEMBRIS 2020 | #12 (1123) | WWW.LNS.LV

5. lpp.

LATVIJAS TELEVĪZIJAS IECERES
2021.GADĀ

LTV paredz, ka ar subtitriem nodrošinās ap 25 % no LTV1 un LTV7 kopējā raidīšanas apjoma, savukārt ar surdotulkojumu – ap 2 % no raidstundām. LTV1 ar surdotulkojumu turpināsīm pārraidīt ar Covid-19 izplatību saistītos ārkārtas raidījumus.

7. lpp.

“RĪTAUSMĀ” TOP BRĪNUMAINI DARBI

Ikviens, kurš apmeklē dienas centru *Rītausma*, izsaka apbrīnu par krāšņajiem, meistarīgajiem rokdarbiem, kas redzami pie sienām. Tos pat drīzāk jāsauc par mākslas darbiem. Protams, uzreiz gribas zināt, kas ir to autori. Lielākajai daļai šo darbu autore ir Ingrīda Sivko.

Gunta Birnīte, Dienas centra *Rītausma* vadītāja: “Katrs dienas centra klients ir unikāls ar saviem veikumiem, tomēr jāatzīst, ka Ingrīdas darbi ir ļoti skaisti un pārdomāti. Viņa šai lietai pieiet ļoti nopietni, un mēs priecājamies, ka Ingrīda savus darbus atdā vīna dienas centram.”

Turpinājums 7. lpp.

11. lpp.

INFORMĀCIJA PAR DŪMU DETEKTORIEM
UN CITĀM BRĪDINĀJUMA PRECĒM

KOPSOLĪ LASIET

2. – 3. OFICIĀLĀS VĒSTIS

- Latvijas Nedzirdīgo savienība saņem atzinības rakstu nominācijā *Izglītotājs*
- Valdes sēdes apskats
- Gaidāmi jauni pārbaudījumi un jauni šķēršļi - LNS prezidente vērtē aizvadīto gadu

4. – 5. BIEDRĪBAS VĒRTĒ
2020. GADU

6. ZĪMJU VALODA

- Būsim priecīgi par jaunām idejām – intervija ar Lauru Zeltiņu, Baltijas Bērnu fonda projektu vadītāju
- Noslēgusies latviešu zīmju valodas apmācība Valmierā

7. NODARBINĀTĪBA,
BRĪVAIS LAIKS

- Strādā *Lido* un dienas centrā šuj maskas – saruna ar Jekaterinu Jasinsku
- *Rītausmā* top brīnumaini darbi – intervija ar rokdarbnieci Ingrīdu Sivko

8. – 9. NUMURA INTERVIJA

- Ziemassvētki nedzirdīgo pasaulē – saruna ar Liepājas RB biedri, 3 bērnu māmiņu Sarmīti Valdmani

10. – 11. PIEJAMĪBA

- Kurās slimnīcās uz vizīti var pieteikties elektroniski?
- Vai ārstniecības iestādē var pierakstīties elektroniski
- Informācija par dūmu detektoru un citām brīdinājuma sistēmām

12. – 14. KULTŪRA

- Izrāde par mīlestību nedzirdīgās un dzirdīgā starpā
- Mākslinieku kopas *Cerība* aktivitātes

14. VĒSTURE

- Decembris LNS vēstures lappusēs

15. LATVIJAS NEDZIRDĪGO
SPORTA FEDERĀCIJAI – 30

16. DAŽĀDI

- Jubilāri
- Apsveikumi un pateicība
- Līdzjutības

—Inese Immure

LNS SAŅEM ATZINĪBAS RAKSTU NOMINĀCIJĀ “IZGLĪTOTĀJS”

Jau sesto gadu pēc kārtas Latvijas Republikas tiesībsargs sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību *Apeirons* un Latvijas Nacionālo bibliotēku rīko konkursu *Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam*. Konkurss tiek rīkots, lai novērtētu un atbalstītu to nevalstisko organizāciju un indivīdu darbību, kuri pārstāv cilvēku ar invaliditāti intereses.

Parasti konkurss tiek rīkots 3. decembrī, kas ir Starptautiskā personu ar invaliditāti diena, taču šogad, Covid-19 pandēmijas dēļ, Latvijā un pasaulē konkurss tika pārcelts virtuālā vidē un norisinājās jau novembra beigās.

Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS) ar prieku paziņo, ka ir pamanīts arī tās veikums. LNS ir ieguvusi atzinības rakstu nominācijā *Izglītotājs*. Latvijas Nedzirdīgo savienību konkursam pieteica Līga Krievāne-Kalniņa, kura atzinīgi novēr-

tēja to, ka LNS saviem biedriem aktīvi rīko izglītojošas tikšanās un seminārus par dažādām tēmām. L. Krievāne-Kalniņa uzsvēra, ka svarīgi ir tas, ka LNS informāciju nodod ar zīmju valodas palīdzību un izmanto dažādus informācijas izplatīšanas kanālus, lai informētu plašāku cilvēku skaitu. Kā vienu no šāda veida pasākumiem L. Krievāne-Kalniņa minēja tikšanos ar *Swedbank* pārstāvjiem, kuri stāstīja par bankas aktuālākajiem pasākumiem, piemēram, par dažādiem lizinga veidiem, kas jāņem vērā, aizņemoties finanšu līdzekļus.

Covid-19 pandēmijas dēļ tiesībsargs Juris Jansons visiem konkursa uzvarētājiem balvu nosūtīja ar kurjera palīdzību. Vairāk lasiet šeit: www.tiesibsargs.lv/news/lv/virtuali-pasniedz-gada-balvas-cilveku-ar-invaliditati-atbalstam-2020 ●

—Ivars Kalniņš

VALSTS DZIMŠANAS DIENĀ BIEDRI DODAS PĀRGĀJIENOS

Pēc ārkārtas situācijas izsludināšanas un piesardzības ierobežojumu pastiprināšanas valstī Rīgas biedrība atcēla plānotos pasākumus, tostarp iknedēļas informatīvus pasākumus *Rītausmā*. Tomēr biedru mīlestība pret Latviju izrādījās stiprāka par vīrusa pandēmiju. 18. novembrī vairākas Rīgas biedrības grupas, ievērojot drošības pasākumus, devās Latvijas 102. dzimšanas dienai veltītos pārgājienos dažādās vietās, lai

kopīgos piedzīvojumos jaunatklātu kādus vēl neiepazītus mūsu apkārtnes stūrīšus.

Jelgavnieki izbaudīja svaigu gaisu iecienītajā Langervaldes parkā, bet tukumnieki nogāja 5 km ap Melnezeru Smārdes pagastā, savukārt jūrmalnieki staigāja turpat Jūrmalas apkārtne. Rīgas rajona biedri pastaigājās Ikšķīles apkārtne, bet ogrēnieši – savā Ogres novadā. Ziemeļu grupas biedri devās pārgājienā no Mežaparka koncentrācijas nomet-

nes līdz Brāļu kapiem. Kurzemes grupas biedri devās uz Sudrabkalniņu Imantā. Zemgales grupas biedri gāja uz Mārupītes akmeņu skulptūru parku Bierīnos, bet Vidzemes grupa uz Mežaparku. Viskuplākā skaitā bija Latgales grupa – 18 biedru, bet tā tika sadalīta vairākās grupās. Viņi nogāja 14 km no Ikšķīles līdz Ogrēi.

Paldies Jelgavas, Tukuma, Jūrmalas, Rīgas rajona, Latgales, Ogres, Ziemeļu, Kurzemes, Vidzemes un Zemgales grupām! ●

—Zigmārs Ungurs

VALDES SĒDES APSKATS

LNS 7. valdes sēde notika 12. novembrī. Tika pieņemti divi lēmumi. Valde sprieda par latviešu nedzirdīgo zīmju valodas tulku un surdotulku atestācijas Nolikumu un tajā iekļauto latviešu nedzirdīgo zīmju valodas tulku un surdotulku vērtēšanas sistēmu.

Esošais Nolikums pieņemts 2012. gada 4. decembrī. To nepieciešams pārskatīt un pilnveidot, lai samazinātu birokrātisko slogu tulkiem, kuri iziet atestāciju atkārtoti, kā arī samazināt prasības tulkiem, kuri pretendē uz 1. vai 2. kategoriju.

LNS viceprezidente Inese Immure lūdza izveidot darba grupu Latviešu

Nedzirdīgo zīmju valodas tulku un surdotulku atestācijas nolikuma pilnveidošanai.

Valde nolēma apstiprināt Latviešu Nedzirdīgo zīmju valodas tulku un surdotulku atestācijas nolikuma pilnveidošanas darba grupu šādā sastāvā: darba grupas vadītāja – Inese Immure, darba grupas locekļi – Sandra Gerenovska, Lilita Janševska, Māra Lasmane, Sarmīte Biščuha, Ilona Liniņa un Velta Kleina.

Nākamais jautājums valdes sēdes dienas kārtībā bija par reģionālo biedrību kopsapulču un konferenču norisi 2021. gadā. Tās sasaucamas ne retāk kā reizi divos gados. Iepriekšējās biedrību kopsapulces vai konferences notika

2019. gadā, tāpēc 2021. gadā biedrībām jārīko biedru kopsapulces vai pārstāvju sapulces – konferences.

Valde nolēma saskaņot LNS reģionālo biedrību valžu iesniegtos kopsapulču vai konferenču norises datumus un laikus: Kuldīgas RB – 27.03.2021. plkst. 12.00
Ventspils RB – 27.03.2021. plkst. 15.00
Liepājas RB – 28.03.2021. plkst. 11.00
Smiltenes RB – 10.04.2021. plkst. 12.00
Valmieras RB – 10.04.2021. plkst. 15.00
Rēzeknes RB – 24.04.2021. plkst. 13.00
Daugavpils RB – 25.04.2021. plkst. 11.00
Rīgas RB – 22.05.2021. plkst. 11.00

Tika noteikts, ka LNS valdi kopsapulcēs vai konferencēs pārstāvēs prezidente vai viceprezidente. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Reinis Fjodorovs

GAIDĀMI JAUNI PĀRBAUDĪJUMI UN JAUNI ŠĶĒRŠĻI

Ir klāt gada nogale un laiks tradicionālajam Latvijas Nedzirdīgo savienības (LNS) prezidentes Sandras Gerenovskas gada notikumu apkopojumam. Šis gads atšķirās no citiem, tāpēc *Kopsoli* uzdeva prezidentei precizējošus jautājumus.

Jūs esat pirmā LNS prezidente, kuras darbības laikā valstī tika izsludinātas ārkārtas situācijas. Kā tas ietekmēja Jūsu un LNS darbību?

2020. gads bija vētrains. Tas ir sapurinājis ierasto un veicis savas korekcijas mūsu ikdienā. Bet tomēr saglabājās vērtības un notikumi, kas tam visam stāv pāri. Grūtāk gāja pavasarī, kad ārkārtas situācija tika izsludināta pirmo reizi un neviens nezināja, kā rīkoties. Tas, ko sapratu – mēs nedrīkstam tik pēkšņi bēgt no biedrības kā žurkas no grimstoša kuģa. Sev un daudziem kolēģiem teicu, ka ir divi varianti – vai nu mirt no Covid-19, vai badā. Ir skaidrs, ka, ja neturpināsim valsts pasūtījuma izpildi, daudzi darbinieki nesaņems atalgojumu. Es neticēju, ka visi tik vienkārši varēs saņemt dikstāves pabalstu, un man izrādījās taisnība – dažādu iemeslu dēļ daudziem dikstāves pabalsts tika atteikts. Diemžēl mūsu biedrība ir atkarīga no dažādiem faktoriem. Es nespēju pieļaut situāciju, kurā mūsu nedzirdīgie biedri tiek pamesti likteņa varā. Daudzi nedzirdīgie informāciju saņēma novēloti, un, ja LNS nebūtu vērsusies valdībā, televīzijas tiešraidēs ārkārtas konferences ar surdotulkotāju nebūtu pieejamas. Sociālie darbinieki, rehabilitētāji, psihologi, tulkāji un brīvprātīgie gatavoja videoziņas zīmju valodā un sniedza atbalstu mūsu biedriem.

Rudenī situācija nedaudz mainījās, jo daļa sabiedrības kļuva bezatbildīgāka, neuzmanīgāka, varbūt pat pārdrošāka un skeptiska pret vīrusa eksistenci kā tādu. Daudzi bija kļūdaini pārliecināti, ka vīruss mūs neskars. Ļoti ceru, ka pēc mūsu kolēģes atklātās videoinformācijas par Covid-19 slimības gaitu, lielākā daļa tomēr noticēs un rīkosies atbildīgāk, līdz ar to saudzējot paši sevi un savus kolēģus. Mūsu darbinieki biedriem varēs palīdzēt tikai tad, ja būs veseli.

Darbs biedrībā neapstājās ne mirkli! Daudz kas notika savādāk, bet mēs visi mēģinājām pielāgoties jaunajiem apstākļiem. Tāpēc vēlos teikt lielu paldies visiem saviem kolēģiem, LNS darbiniekiem visā LNS struktūrā un brīvprātīgajiem atbalstītājiem par viņu darbu un biedrībai un biedriem sniegtu atbalstu!

Kuri notikumi LNS šogad bija ievērojamākie? Kādās jomās tika gūti lielākie panākumi? Kādas bija lielākās neveiksmes?

Es uzskatu, ka ievērojamākais notikums bija par godu LNS simtgadei veidotās vēsturiskās grāmatas – Laika zīmes *Latvijas Nedzirdīgo savienībai 100* izdošana. Grāmatas autorei ir izdevies īsā laika posmā apkopot lielu informācijas apjomu. Mūsu biedrības vēsture ir tik bagāta un sadrumstalota, ka kaut kas noteikti ir palicis nepieminēts. Grāmatas tapšanā autore balstījās uz LNS muzejā pieejamo informāciju, tāpēc liels paldies jāsaka mūsu biedriem, kas jebkādā veidā ir atbalstījuši muzeja izveidi ar informācijas sniegšanu un materiālu vākšanu.

Ievērojamākie pasākumi, manuprāt, bija tie, kurus rīkojām par godu LNS simtgadei. Pat ņemot vērā situāciju valstī, pasākumu bija salīdzinoši daudz, jo divi lieli pasākumi bija jāpārveido par daudziem mazākiem. Sākām vasarā ar pasākumu LNS domes locekļiem, tad turpinājām ar LNS Goda biedru pasākumu un citiem notikumiem. Visu noslēdzām ar lielu pasākumu Botāniskajā dārzā, kas, protams, norisinājās bez ārzemju viesiem. Uzskatu, ka, ņemot vērā apstākļus, svinības izdevās lieliskas.

Ļoti nozīmīgi bija visi attālinātie pasākumi, jo to organizēšanai un vadīšanai bija vajadzīga radoša domāšana un pieeja.

Nopietns pārbaudījums, kurš turpināsies vēl nākošgad, bija Būvniecības valsts kontroles uzsāktā pārbaude bijušajam MRU *Auseklis* ēkām un k/c *Rītausma*. Atzinumi par būves ekspluatāciju ir ļoti apjomīgi, un termiņi to izpildei ir īsi. Pagaidām esam iztikuši bez soda

naudām, bet vēl daudz kas jākārto un ir nepieciešami nopietni finanšu līdzekļi. Jaunajā gadā būs jālemj, ko darīsim ar tām ēkām, no kurām LNS ir vairāk zaudējumu, kā ieguvuma.

Vai var apgalvot, ka šogad, neraugoties uz Covid-19, LNS ir turpinājusi materiāli un finansiāli nostiprināties?

Neraugoties uz Covid-19 pandēmiju, 2020. gadā LNS ir spējusi materiāli un finansiāli pastāvēt. Par to jāsaka paldies LNS komandas darbam.

Ko mēs varam gaidīt nākamajā gadā? Vai būs kādas izmaiņas LNS darbībā?

Lielākās nākošā gada izmaiņas būs LNS kongress – jaunas vadības vēlēšanas. **Ko jūs novēlētu mūsu biedriem Ziemassvētkos un Jaunajā gadā?**

Mūsu biedriem no sirds novēlu siltus, jaukus un ģimeniskus Ziemassvētkus! Lai visi jūs tuvinieki un draugi ir veseli! Jaunajā gadā novēlu lielu pacietību, izturību un radošumu. Daudziem Jaunais gads nāks ar pārmaiņām un jauniem mērķiem. Kādam tas būs kā jauns atskaites punkts. Sveicienu nekad nevar būt par daudz! Kad jūs pēdējo reizi pārsteidzāt savus radus, draugus vai kolēģus ar mīļu novēlējumu svētkos, nosūtot pastkarti, nevis SMS vai *WhatsApp* ziņu? Protams, nav tik svarīgi, kā novēlējums tiek nosūtīts, galvenais, lai tas ir mīļš un labestību vēlošs. Tāpēc mudinu arī jūs apsveikt savus tuvākos ar mīļiem novēlējumiem Jaunajā 2021. gadā!

Šajā pārdomu laikā man pie sirds iet Knuta Skujenieka vārdi:

*Kaut mazliet žēl, ka gads ir atkal galā,
Tu tomēr smaidi – jaunais nāk.
Lai laimes daudz, lai bēdas garām,
Ar prieku sirdī gadu sāc! ●*

—Zigmārs Ungurs

BIEDRĪBAS VĒRTĒ 2020. GADU

Mēs visi zinām, ka aizejošais gads gan Latvijas, gan LNS vēsturē ieies ar divām ārkārtas situācijām. Arī reģionālajām biedrībām bija jāmacās strādāt jaunajos apstākļos. Tāpēc šogad Kopsolim bija īpaši interesanti noskaidrot biedrību vērtējumu – gan LNS, gan reģionālās biedrības mērogā.

VALMIERAS BIEDRĪBA

Dace Lāce, priekšsēdētāja: “Neskatoties uz pandēmiju, turpinām strādāt gan LNS, gan biedrībā, un priecājamies, ka darbs nav apstājies.

Valmieras biedrība par savu apkārtni rūpējas patstāvīgi. Valmierieši nekad neprasa palīdzību citiem, visu izdara paši.

Protams, neiztikt bez kārtīga brigādiera. Valmieras biedrībā tas ir Igors Kurzenkovs, kurš vienmēr rūpējas par kārtību kluba apkārtnē, un, pateicoties viņa aktivitātei, ir sakārtota un izremontēta lapene.

Mums ir izveidojusies laba sadarbība ar invalīdu biedrību *Iespēju tilts*, kura organizēja pieredzes apmaiņas braucienus, un vienā no tiem uzaicināja arī mūs.

Mūsu veiksmes atslēga ir visu paveikt operatīvi pat tad, kad šķiet, ka nekas nesanāks”.

SMILTENES BIEDRĪBA

Anita Ceple, priekšsēdētāja, un Rītma Egle, tulce: “Neskatoties uz Covid-19 izplatību, Smiltenes RB biedri aktīvi piedalījās pasākumos. Jau sesto

gadu tika organizēts ikgadējais sporta dienas pasākums *Smiltenes vecā parka tūrists-nūjotājs 2020*. Šoreiz sporta aktivitātes bija savādākas kā citus gadus. Piemēram, orientēšanās sacensību laikā visiem ļoti patika izkustēties. Devāmies divās ekskursijās. Trīs dienu ekskursijai uz Lietuvu naudu krājam vairākus mēnešus. Seniori devās ekskursijā uz Bausku. Protams, ievērojām visus drošības noteikumus.

Aktīvi piedalījāmies sporta nodarbībās: nūjojām brīvā dabā, stiprinājām imunitāti, pārgājienos vērojām skaisto Latvijas dabu.

Pirms pandēmijas biedri bija pieraduši iesaistīties jebkurā pasākumā.

Šobrīd bieži rodas jautājums, kad tiks atļauts ierasties uz sapulcēm, jo gribas satikt draugus, uzzināt jaunumus, pabūt visiem kopā. Tā ļoti pietrūkst.

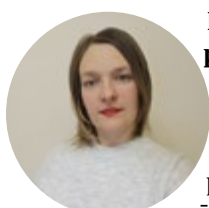
Ceņšamies apzināt Alūksnes un Smiltenes pilsētu jaunāko objektu atklāšanu, interesē mūsu pilsētu sakoptība un izaugsme. Aktīvi lasām pašvaldības bezmaksas avīzes.

Es vēlētos izcelt mūsu biedrības brīvprātīgo biedri Lidu Šilinsku. No visiem biedriem viņa visvairāk pievērš uzmanību un rūpējas par vecāka gadagājuma cilvēkiem un atbalsta biedrības darbu.

Jau vairākus gadus sešas pašvaldības mūs atbalsta, piešķirot mazāku vai lielāku finansējumu biedrības vajadzībām, nekad neatsaka palīdzību. Mēs viņiem izsakām pateicību un ceram saņemt atbalstu arī turpmāk.

Vēl viens uzticams sadarbības partneris ir mūsu šoferis Andis Ribaks (SIA *Andio*). Viņš mūs labprāt aizved gan uz festivāliem, gan Nedzirdīgo dienas pasākumiem Rīgā un ekskursijās. Nevienu reizi nav atteicis”.

LIEPĀJAS BIEDRĪBA

Ilze Jaunzeme, priekšsēdētāja:

“Atskatoties uz Latvijas Nedzirdīgo savienības 2020. gadā paveikto darbu, to vērtēju kā apmierinošu,

jo tika izcīnīts, ka mums – nedzirdīgajiem – šajā pandēmijas laikā aktuālās preses konferences ir pieejamas ar surdotulkojumu. Arī pavasarī, attālināto mācību laikā, bērniem tika nodrošināts surdotulkotājs raidījumam *Mana klase*. Lai gan mani bērni ir dzirdīgi, es šad tad šo raidījumu skatījos, lai atsvaidzinātu savas zīmju valodas zināšanas. Protams, atmiņā palikušas arī krāšņās LNS simtgades svinības.

Liepājas biedrībā šis gads ir pagājis klusi un mierīgi. Plānotos pasākumus iztraucēja Covid-19 pandēmija un striktie ierobežojumi valstī. Šogad biedrībā esam organizējuši tikai trīs lielus pasākumus. Viens no tiem bija Zelta briedums, kurā sveicām 2019. gada jubilārus. Lielākā pulkā ar aizrautību klausījāmies un vērojām bildes par Ivara Kalniņa ceļojumu uz Indiju un Šrilanku. Gada pēdējo pasākumu organizējām septembrī, kad Beberliņos brīvā dabā atzīmējām Nedzirdīgo dienu.

Diemžēl, Covid-19 ierobežojumu un straujās izplatības dēļ mums nācās atcelt

rudens ekskursiju uz Rundāles pili un Bausku. Bet ļoti ceram, ka vīrusa izplatība mazināsies un mēs varēsim darboties tālāk!

Kā Liepājas RB brīvprātīgo vēlos izcelt mūsu biedri Guntu Vazdiķi. Lai gan Gunta ir valdes locekle, šajā pandēmijas laikā viņa daudz palīdzēja ar padomiem un ieteikumiem, kā arī uzņēmās organizēt Nedzirdīgo dienu Beberliņos. Paldies viņai!

Mūsu biedrības galvenais sadarbības partneris ir Liepājas pilsētas dome. Mēs piedalāmies viņu izsludinātajos NVO projektu konkursos, kuros iesniedzam projektus ar savām idejām. Šogad ir apstiprināts LNS projekts *Informācija. Radošums. Sabiedrība*, ko līdzfinansē Liepājas pilsētas pašvaldība un SIA *LNS Rehabilitācijas centrs*. Projekts norisinājās no jūnija līdz decembrim. Šajā projektā realizējam dekupāžas nodarbības un Videoziņas”.

RĒZEKNES BIEDRĪBA

Mārīte Sarkane, priekšsēdētāja:

“Mūsu biedrībā šis gads ir bijis neierasti mierīgs un kluss. Bija jāpielāgojas un jāmacās daudz jauna. Bet patī-

kami, ka ar biedriem spējām rast iespēju vasarā, nelielā lokā, atzīmēt Rēzeknes biedrības Preiļu grupas 65 gadu jubileju. Bija liels prieks par Nedzirdīgo dienu, ko atzīmējām 10. oktobrī.

Šogad lielu darbu biedrībā ieguldīja Inese Višņakova. Viņa mani atbalstīja un mudināja.”

RĪGAS BIEDRĪBA

Ivars Kalniņš, priekšsēdētājs:

“Šis gads sākās ar lieliem plāniem, bet, diemžēl situācija valstī tos mainīja. Lielākā daļa plānu tika pārcelti vai netika īstenoti vispār. Es

neteiktu, ka gads bija neveiksmīgs, jo tas aizsākās ar jaunām pieredzēm un darba metodēm. Piemēram, mūsu ikdienas un darba pāreja uz digitālo pasauli, kas daudziem no mums ir jaunums. Problēmas sagādāja biedru iespējas uztvert informāciju, jo esam nokļuvuši lielā informācijas jucekļī.

Gada pirmajā pusē vairākas biedrības grupas atzīmēja jubilejas, tiesa, ballītes izpalika. Tomēr biedrus priecēja grupu

sagatavotie apsveikumu videoklipi. Iesākām Rīgas rajona grupas sadali – pagaidām tas izdevās tikai Ogres grupai, pārējās vēl priekšā.

2020. gadā bija ne mazums pasākumu – lekcijas, ekskursijas, tradicionālie izglītojošie un informatīvie pasākumi. Tos visus var apskatīt Rīgas biedrības *Facebook* profilā. Iecerētais Rīgas biedrības 100 gadu jubilejai veltītais pasākums tika atcelts piesardzības apsvērumu dēļ. Grupu aktivitātes ir dažādas, un jāuzsver, ka grupas, kas daudz dara un organizē biedru labā, ir nenovērtējamas.

Liels prieks par Rīgas biedrības grupu dalību Latvijas dzimšanas dienai veltītajā pārgājienā, kas norisinājās dažādās vietās. Priecē, ka biedri izrāda nezūdošu interesi piedalīties aktivitātēs.

Īpaša sadarbība izveidojusies ar Tukuma, Jelgavas, Jūrmalas un citām pašvaldībām, kā arī ar NIAF *Klusums*, *Sabiedrība par atklātību – Delna*, Latvijas Pensionāru federāciju, Rīgas Apkaimju aliansi un citām nevalstiskajām organizācijām. Mūs joprojām vieno cieša sadarbība ar dienas centru *Rītausma*.

Šogad esam uzsākuši projekta *Iekļaujamies Rīgas apkaimēs ar zīmju valodu!* realizāciju, kurā gatavojam īsfilmu par

12 Rīgas apkaimēm. Plānotā paneldiskusija par vides pieejamību senioriem katrā apkaimē tika pārcelta uz pavasari. Arī Tukuma grupa īsteno savu projektu. Projektu darbā liels atbalsts tika saņemts no Karīnas Pavlovas.

Rīgas biedrības darbā visu gadu bija jūtams liels biedrības valdes locekļu atbalsts, kā arī klientu apkalpošanas speciālistes Ievas Rusules darbs. Nozīmīgs atbalsts biedriem bija katras grupas vadītāji un viņu komandas. Milzīgs paldies viņiem!”

DAUGAVPILS BIEDRĪBA

Elvira Čaika, priekšsēdētāja: “2020. gads nebija notikumiem un pasākumiem bagāts. Nosvinējām LNS simtgadi gan Botāniskajā dārzā Rīgā, gan arī savā

biedrībā.

Paldies Daugavpils pilsētas domei par finansiālo atbalstu braucienam uz *LNS-100*. Biedriem noorganizējām ekskursiju uz Krāslavas novadu, apmeklējām Laimes muzeju Krāslavas pilī jeb Plāteru pilī, uzkāpām Skatu tornī, no kura pavērs skaista Latgales rudens ainava. Mazajā Latvijā ir daudz skaistu vietu, ko

ir vērts redzēt!

Esiet priecīgi un domāsim tikai pozitīvi”!

VENTSPILS BIEDRĪBA

Ieva Geige-Preiss, priekšsēdētāja:

“2020. gadā biedrībā norisinājās izcils pasākums *Latvijas Republikas Proklamēšanas diena*. Biedru vērtējumā vislabākais pasākums bija LNS simtgades svinēšana Nedzirdīgo dienā Botāniskajā dārzā Rīgā.

Nevaru izcelt kādu konkrētu biedrības brīvprātīgo – mēs visi strādājam vienlīdz labi. Daudzus plānus, diemžēl, izjauca Covid-19 pandēmija. Šogad nevarējām aizbraukt nevienā ekskursijā.”

KULDĪGAS BIEDRĪBA

Vilhelmīne Vicinska, priekšsēdētāja:

“Īpašs pasākums mūsu biedrībā bija Nedzirdīgo dienas atzīmēšana Kuldīgas viesu namā *Amatnieki*.

Vēlos izcelt brīvprātīgos biedrus Žaneti Škapari un Juri Ozoliņu, kuri nekad neatsaka savu padomu.” ●

—Sarmīte Plūme, LTV redaktore

LATVIJAS TELEVĪZIJAS IECERES 2021.GADĀ

2021. gadā Latvijas Televīzija strādās valsts piešķirtās mērķdotācijas (EUR 157 882) apjomā. Pirmajā pusgadā LTV plāno no saviem līdzekļiem papildus finansējumu ieguldīt subtitrēšanas un surdotulkošanas projektā (vismaz EUR 7 000 apmērā). Paredzam, ka ar subtitriem nodrošināsim ap 25 % no LTV1 un LTV7 kopējā raidīšanas apjoma, savukārt ar surdotulkojumu – ap 2 % no raidstundām.

LTV1 ar surdotulkojumu turpināsim pārraidīt ar Covid-19 izplatību saistītos ārkārtas raidījumus. 2020. gada pavasarī un rudenī (tā sauktajā Covid-19 pirmajā un otrajā vilnī) šādu raidījumu bija ļoti daudz, tādēļ finansējums neparedzētiem raidījumiem ielānāts arī nākamajam gadam.

Saglabājot visus līdzšinējos raidījumus un filmas, ko nodrošinām cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, pirmajā pusgadā esam ielānojuši ar subtitriem nodrošināt divus jaunus raidījumu ciklus: *Meža stāsti* un *Zaļgalvis*. *Meža stāsti* vēstīs par Latvijas *plaušām*– mežiem, un par cilvēkiem, kuri savu dzīvi ar to ir saistījuši.

Zaļgalvis būs raidījums par zaļo dzīvesveidu un to, kā ikviens no mums var plānētu padarīt zaļāku un dzīvotspējīgāku.

2021. gada pirmajā pusē paredzētas pārraides par vairākiem valstiski svarīgiem notikumiem, ko nedzirdīgo skatītāju auditorijai nodrošināsim ar subtitriem vai surdotulkojumu: Latvijas Republikas starptautiskās (de jure) atzīšanas simtgade, 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres trīsdesmitā gadadiena, vietējo pašvaldību vēlēšanas jaunajās administratīvajās teritorijās.

Latvijas Televīzija nākamgad plāno ieviest vairākus būtiskus tehniskos jauninājumus, kas paaugstinās ekrānā redzamā attēla kvalitāti. Marta beigās,

līdz ar jaunā apraides kompleksa stāšanās darba ierindā, ir plānota pāreja uz HD attēla izšķirtspēju, kas paredz daudz augstāku kvalitāti par līdzšinējo SD standartu. Gada vidū LTV plāno ievērojami pilnveidot surdotulka vizuālo izvietojumu ekrānā. Tiks izveidotas divas stacionāras studijas surdotulkiem ar visu nepieciešamo tehnisko aprīkojumu. Tas dos iespēju zīmju valodas tulka attēlu ievietot nevis līdzšinējā *lodziņā*, bet izgriezt kā figūru un uzklāt uz esošā attēla kadrā. Tas būs līdzīgi tam, kā esam pārraidījuši dziesmu konkursu *Supernova*. Šādu metodi izmanto arī Lietuvas sabiedriskās televīzijas savos informatīvajos raidījumos. ●

—Zigmārs Ungurs

BŪSIM PRIECĪGI PAR JAUNĀM IDEJĀM!

Viens no Latvijas Nedzirdīgo savienības labdariem, kas finansiāli atbalsta dažādus LNS projektus, ir Baltijas Bērnu fonds (BBF). Šajā

fondā darbojas nedzirdīgo sabiedrībā labi zināmā Laura Zelīņa. Viņa bija uzaicināta un arī ieradās uz LNS organizēto pasākumu par godu latviešu zīmju valodas oficiālās atzīšanas divdesmitgadei 1. septembrī. **Kopsoli** vēlējās noskaidrot vairāk par Lauras darbību BBF.

Lūdzu, pastāstiet vairāk par savu darbību Baltijas Bērnu fondā. Kā kļūvāt par BBF darbinieci?

Mans ceļš uz Baltijas Bērnu fondu meklējams jau bērnībā. Mana mamma – Skaidrīte Baure strādāja Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātskolā un darbojās arī Pestīšanas armijā. Pestīšanas armija kopā ar BBF organizēja nometnes katru vasaru, kurās dzirdīgajiem vecākiem, kuriem ir nedzirdīgi bērni nedēļas laikā bija iespēja apgūt zīmju valodu un mana mamma bija viena no zīmju valodas pasniedzējām. Mani un māsu mamma vienmēr ņēma līdzi, nometnē piedalījās arī nedzirdīgie bērni un mēs ar māsu kopā ar viņiem. Kamēr viņu vecāki mācījās, darbojāmies dažādās radošajās nodarbībās.

Kad kļuvu vecāka, tad jau uzņēmos atbildību arī par organizatorisko pusi un sagatavoju nodarbības bērniem un tās vadīju kopā ar māsu. Kopumā zīmju

valodas nometnēs pavadīju 10 vasaras un jau no bērnības izveidojās ciešs kontakts ar Elsi Andersoni.

Kad BBF nolēma paplašināt savu darbību, viņa mani uzrunāja un piedāvāja doties uz Stokholmu, kur arī tikos ar fonda valdi. Runājām par nedzirdīgo izglītību Latvijā, galvenajām problēmām, zīmju valodas lietojumu un citiem aktuāliem jautājumiem nedzirdīgo sabiedrības kontekstā, dalījās savā redzējumā un sapratām, ka domājam līdzīgi. Ar fondu esmu pazīstama septiņpadsmit gadus, bet aktīvi darbojos septiņus no tiem.

Ir zināms, ka Baltijas Bērnu fonds jau ilgstoši sadarbojas ar LNS. Vai tikai zīmju valodas attīstības jomā, vai arī vēl citās jomās?

Sadarbība galvenokārt ir zīmju valodas attīstības jomā, bet esam atvērti arī citiem projektiem. Esam atbalstījuši arī LNS Jauniešu centru, LNS pārstāvju dalību starptautiskās konferencēs u.c. projektus.

BBF galvenais mērķis ir cilvēku ar dzirdes traucējumiem izglītošana, kas veicinātu iekļaušanos darba tirgū. Būsim priecīgi par jaunām idejām.

Kā sadarbība turpinās? Kādas ir sadarbības perspektīvas?

Tieši Zīmju valodas centrs (turpmāk – ZVC) ir bijis aktīvāks BBF darbības gaitā, piesakot savus projektus, lai saņemtu finansējumu. Plānojam palīdzēt ZVC atjaunot zīmjuvaloda.lv mājas lapu, pārējo uz modernāku un pieejamāku versiju.

Sadarbojamies arī ar Rīgas Ēbelmuižas pamatskolu, nodrošinot zīmju valodas kursus pedagogiem un vecākiem.

Katru gadu sedzam studiju maksu mūsu stipendiātiem, kuri apgūst augstāko izglītību kādā no Latvijas augstākajām izglītības iestādēm, līdztekus izmaksājot ikmēneša stipendiju un sedzot ar studijām saistītos izdevumus.

Jau varākus gadus organizējam datorkursus.

Sadarbojamies ar Rīgas Raiņa vidusskolu, pirmsskolas izglītības iestādi *Dzintariņš*, SIVA Koledžu u.c.

Kāds ir jūsu personiskais iesaistīšanās par zīmju valodu un tās vēsturi? Pasākumā bija plaša prezentācija par to.

Ikdienā strādājot skolā un koledžā, vēroju, kā zīmju valoda mainās un latviešu zīmju valodā iezogas ļoti daudz rusicismi, anglicismi utt., kurus nedzirdīgo sabiedrība pārņem no citu valstu zīmju valodām. Protams, arī latviešu skaņu valodā tie ienāk, bet nedzirdīgo sabiedrībā novēroju šo ārvalstu zīmju lietojumu ne tikai sarunvalodā – draugu kompānijā, bet arī mācību stundu laikā un oficiālo uzrunu laikā. Manuprāt, sāk zust robeža starp latviešu zīmju valodu un pasaules zīmju valodām kopumā.

Vēlētos ilgāk uzturēt *dzīvu* latviešu zīmju valodu un turpināt izkopt latviešu zīmju valodu.

Ko jūs gribētu novēlēt LNS simtgades gadā?

Lai arī turpmāk darbība ir vērsta uz sadarbību un nedzirdīgo sabiedrības problēmu risināšanu kopā ar visiem iesaistītajiem!

Nesavtīgi cīnīties par savu biedru tiesībām un atvērt vēl daudzas jaunas durvis! ●

—Daiga Ramata, Valmieras Gaujas krasta vidusskolas direktores vietniece attīstības centra vadītāja

NOSLĒGUSIES LATVIEŠU ZĪMJU VALODAS APMĀCĪBA

Arī šajā mācību gadā Valmieras Gaujas krasta vidusskola – attīstības centrs sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju skola turpināja realizēt pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmu *Latviešu zīmju valoda*. Jau otro gadu šīs nodarbības ļoti profesionāli vada mūs skolas latviešu valodas un literatūras skolotāja un surdotulks Līga Lāce.

Arī šogad mūsu grupa bija ļoti daudzveidīga – ne vien skolu pedagogi, bet arī citu iestāžu pārstāvji, privātpersonas, bērnu ar dzirdes traucējumiem ģimenes

locekļi, pašvaldību pārstāvji. Pārstāvētas bija daudzas Latvijas vietas, kā Rīga, Madona, Naukšēni, Strenči un citas. Kursus apmeklēja 23 dalībnieki, programmas apjoms – 40 stundas. Nodarbības notika sākotnēji klātienē mūsu skolā, bet no oktobra jau attālināti lietotnē *Zoom*.

Neticami, bet salīdzinoši īsā laikā varēja iemācīties tik daudz, ka noslēguma nodarbībā, kad katram bija jāpierāda savas zināšanas, vairākiem dalībniekiem stāstījums iznāca gandrīz pusstundu ilgs! Jā, tas laikam arī tāpēc, ka grupā valdīja ļoti sirsnīga un pozitīva gaisotne, tā ka mācīties bija viegli un patīkami. Ieprie-

cina dalībnieku atzinīgie vārdi un pozitīvais novērtējums. Šeit dažas atsauksmes no dalībniekiem.

Ļoti pārdomātas nodarbības. Katrā nodarbībā, lai vieglāk atcerēties nezināmos vārdus, tiek niansēti parādīta katra zīme un minēti piemēri.

Katru piektdienu gaidīju ar lielu nepacietību, lai atkārtotu iepriekšējās nedēļas apgūto un iepazītu jaunas zīmes. Līga vienmēr ļoti sirsnīgi un ar humoru spēja noturēt uzmanību visas trīs stundas.

Lielais paldies skolotājai Līgai Lācei un visiem kursantiem! Uz tikšanos citreiz! ●

—Zigmārs Ungurs

STRĀDĀ “LIDO” UN DIENAS CENTRĀ ŠUJ MASKAS

Mūsu dienas centrā *Rītausma* klienti šuj sejas aizsargmaskas. Viena no čaklākajām šuvējām ir Jekaterina Jasinska. Viņa ir ļoti aktīva dienas centra apmeklētāja, enerģiska sportotāja, Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas balvas *Aktīvākais sportists 2017* ieguvēja. Jau vairākus gadus viņa strādā sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumā *Lido*. Tas viss mūs ieinteresēja, tāpēc aicinājām Jekaterinu uz sarunu.

Kā jūs atradāt savu pašreizējo darbu *Lido*?

Darbu atradu vienkārši. Sociālajā vietnē *Facebook* izlasīju *Lido* aicinājumu pieteikties vakancei. Zināju, ka *Lido* tiek nodarbināti arī nedzirdīgie, tostarp man pazīstama nedzirdīga sieviete. Viņa mani pavadīja uz pārrunām un jau nākamajā dienā sāku strādāt par apkopēju. Uz pirmo tikšanos paņēmu līdzī arī tulku.

Lai gan apkopējas darbs man nebija svešs (agrāk strādāju par apkopēju *Rītausmā*), uzsākot bija grūti, kā jau jebkurā jaunā darbavietā. Tagad esmu pieradusi un ar darbu *Lido* esmu ļoti apmierināta.

Vai ir kaut kas, kas tev darbā ļoti patīk vai tieši otrādi – neapmierina?

Darbā mani viss apmierina, nekādu izceļamu plusu vai mīnusu nav. Pusdienas darbavietā es nepērku – ēdienu ņemu līdzī no mājām. Man nepatīk katru dienu ēst vienu un to pašu, turklāt *Lido* gatavotie ēdieni priekš manis ir pārāk asi.

Strādāju pēc iepriekš sastādīta grafika gan darba dienās, gan nedēļas nogalēs. Šogad nācās strādāt Nedzirdīgo dienā, tāpēc uz svētkiem netiku.

Cik nedzirdīgo strādā šajā *Lido*?

Agrāk bija seši, bet daži aizgāja vai aizbrauca un ārzemēm. Tagad esam tikai divi. Kad pavasarī sākās Covid-19 krīze,

darbinieku skaitu samazināja, jo to pieprasīja epidemioloģiskie noteikumi – telpās drīkstēja atrasties tikai noteikts cilvēku skaits.

Ko jūs darāt brīvajā laikā?

Gandrīz viss brīvais laiks man pāiet dienas centrā *Rītausma*. Esmu tuvos draugos ar Viju Pulku, daudz ko darām kopā. Tāpat kā daudzi citi, arī es dienas centrā šuju sejas aizsargmaskas. Mums ir pieejami dažādi audumi, tikai gumijas jāpērk pašiem. Piegrieztnes meklējam internetā un pielāgojam savām vajadzībām. Maskas gan pārdodam, gan dāvinām.

Piedalos arī citās dienas centra aktivitātēs, piemēram, spēlēju novusu, startēju arī Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas sacensībās.

Pirms dažiem gadiem māsa mani aicināja pievienoties dzirdīgo sieviešu komandai spēlēt futbolu. Komandā nospēlēju divus gadus. Pēc tam iestājos nedzirdīgo vīriešu futbola komandā, bet tā izjuka, jo bija nepietiekams dalībnieku skaits.

Esmu cilvēks, kurš nespēj mierīgi nosēdēt mājās, vienmēr gribas kaut kur iet un piedalīties. Tagad visbiežāk dodos uz dienas centru. ●

—Zigmārs Ungurs

“RĪTAUSMĀ” TOP BRĪNUMAINI DARBI

Turpinājums no 1. lpp.

Edīte Brence, dienas centra *Rītausma* nodarbību vadītāja: “Ingrīdai ir labas tehniskās prasmes, pacietība, kompozīcijas un krāsu izjūta. Gleznošana un zīmēšana nav viņas lauciņš, bet lietišķie darbi izdodas fantastiski!”

Ingrīda, cik sen tu nodarbojies ar rokdarbiem?

Ar rokdarbiem nodarbojos jau kopš 12 gadu vecuma. Mana mamma bija šuvēja, aizrāvās arī ar izšūšanu. Vecmamma

nodarbojās ar aušanu un adīšanu. Taču izteiktāka interese par rokdarbiem man radās, kad Rīgas Nedzirdīgo skolā mācījos šūt un adīt. Tādus darbus, kādi redzami *Rītausmā*, sāku darināt pirms pieciem gadiem. Sākumā tos veidoju mājās, bet apnīka pašai pirkt visus materiālus. Tad sāka darboties dienas centrs *Rītausma*, kurā materiālus deva par velti. Centrā bija darbiniece, kas apmācīja darināt šādus izstrādājumus. Sāku bieži apmeklēt dienas centru un iemācījos dažādas rokdarbu tehnikas.

Kāpēc tu to dari? Lai darinātu tik sarežģītus, izsmalcinātus darbus, ir vajadzīga milzīga pacietība.

Man ļoti patīk tas, ko daru! Jā, ir vajadzīga liela pacietība, bet esmu pie tā pieradusi. Par laimi, savā pamatdarbā strādāju uz pusslodzi. Ja tur būtu jāstrādā astoņas stundas dienā, es to nespētu apvienot ar sirdsdarbu *Rītausmā*.

Pirms Covid-19 pandēmijas dienas centru apmeklēja dažādas dzirdīgo delegācijas. Man patīka, ka viņos raisīja izbrīnu tas, ka tādus darbus var izgatavot

nedzirdīgais.

Tavu darbu dienas centrā paliek aizvien vairāk... Kur tu tos liksi?

Lielāko daļu atstāšu dienas centram, tātad – Latvijas Nedzirdīgo savienībai. Dažus darbus dāvināšu cilvēkiem vai organizācijām.

2019. gadā *Rītausmā* bija izstāde, kurā tika eksponēti arī mani darbi. Pagājušā gada decembrī, pēc dienas centra darbinieces aicinājuma, ar savu darbu piedalījos *Zaļā josta* organizētajā izstādē.

Vai ir jau iecerēts nākamais darinājums? Cik ilgi tu gatavo vienu darbu?

Jā, ir jau plāns, ko gatavot, bet konkrēti nestāstīšu. Vienu darbu gatavoju apmēram trīs vai četrus mēnešus. Tas ir atkarīgs no darba izmēra un sarežģītības pakāpes.

Rokdarbu gatavošanā es apmācu arī citus dienas centra klientus. Man dienas centrā ļoti patīk. Šogad Nedzirdīgo dienā Botāniskajā dārzā darbojos projekta *Integrācija: izpratne, attieksme, līdzdalība* ietvaros organizētajās darbnīcās – meistarklasēs. ●

Teksts: Inese Immure Foto: Sarmītes Valdmanes personiskais arhīvs

ZIEMASSVĒTKI NEDZIRDĪGO PASAULĒ

Ziemassvētki ir īpašs laiks, kad kopā sanāk ģimene, radi un draugi, lai svinētu, priecātos un jautri pavadītu laiku. Taču nedzirdīgiem šis posms var būt grūts, jo nedzirdība tiek izjusta īpaši smagi. Cilvēku pilnās telpas piepilda sarunas, dziedāšana un mūzika, kas nedzirdīgajiem liek justies vēl vienu tuļākiem un atstumtākiem. Prātā iezogas neapzināta vēlme doties ciemos pie kādas nedzirdīgo ģimenes, kurā visi runā zīmju valodā. Šādu situāciju pazīst daudzi mūsu biedri, kuri dzimuši dzirdīgā ģimenē. Arī Sarmīte Valdmane, Liepājas reģionālās biedrības biedre, trīs nedzirdīgu bērnu mamma un vecmāmiņa diviem mazbērniem. Sarmīte aktīvi darbojās Liepājas biedrības valdē (vadītāja Jāņa Heidemaņa laikā) un Liepājas Nedzirdīgo sporta kluba valdē, kad to vadīja Omārs Jaunzemis. Šobrīd Sarmīte vien retu reizi piedalās nedzirdīgo sporta spēlēs vai kādā citā pasākumā, jo vairāk laika tiek veltīts ģimenei un dzirdīgā mazdēla Henrija audzināšanai.

Šis gads Sarmītei ir bijis īpašs – nosvinēta gan sava, gan vīra 50 gadu jubileja, mazdēls pabeidza bērnudārzu, uzsāka skolas gaitas un pasaulē nāca mazmeita. Bet nu par visu pēc kārtas!

Sarmīte nāk no Otaņķu pagasta, 25 km attālumā no Liepājas. Dzimusi dzirdīgu vecāku ģimenē – māte strādāja kolhozā par zootehniķi, tēvs, kura vairs nav starp mums, bija šoferis. Tā kā Sarmīte ir nedzirdīga, viņa mācījās Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolā. Dzirdes aparātu tagad nelieto, jo uzskata, ka tas nedod nekādu labumu – dzird tikai trokšņus. Pamatskolā dzirdes aparāts bija jālieto obligāti. Sarmīte izrunas stundās mācījās teikto sadzirdēt ar austiņām. Toreiz viņa varēja atpazīt un saklausīt konkrētus vārdus.

Ar vīru Agri Sarmīte iepazinās skolā, jo arī viņš ir no Liepājas puses. Abi piektdienās pēc stundām vilcienā devušies uz Liepāju, un svētdienas vakaros atpakaļ uz Rīgu. Sarmīte zināja, ka viņai noteikti būs trīs bērni, jo pati ģimenē bija vienīgais bērns.

STĀSTA SARMĪTE

Mani vecāki zīmju valodu nemācēja, pat ne zīmju valodas alfabētu. Vecāku teikto man nācās nolasīt no lūpām. Es uzskatu, ka vecākiem būtu vajadzējies iemācīties zīmju valodu, lai varētu ar mani pilnvērtīgi sarunāties. Diemžēl, tas tā nenotika. Skolas gados pārsvarā

dzīvoju internātskolā, pie vecākiem biju tikai nedēļas nogalēs un brīvlaikos. Tagad manai mammai ir trīs nedzirdīgi mazbērni, ar kuriem runājot viņa cenšas izmantot vienkāršus žestus un zīmes, piemēram, māja, braukt, ēst, iet.

Es pati labāk jūtos starp nedzirdīgajiem. Atceros, ka laikā, kad vēl nebiju precējusies, radi viesībās daudz runāja, viens otram kaut ko stāstīja. Jautāju: "Par ko runājat?" Atbilde pārsvarā bija: "Pagaidi, pastāstīšu vēlāk!" Bet sarunu atstāsti vienmēr bija ļoti īsi. Tas ir mainījies, kopš esmu precējusies. Manam vīram rados ir vairāki nedzirdīgie. Kad tiek svinēta kāda dzimšanas diena vai citi svētki, sadalāmies divās grupās – dzirdīgie un nedzirdīgie. Sarunas notiek atsevišķi.

Šogad bērni man sagādāja patīkamu pārsteigumu – dažas dienas pirms Covid-19 izsludinātajiem ierobežojumiem, viņi kādā viesu namā noorganizēja manas 50 gadu jubilejas balli. Bija ielūgti visi radi un draugi, un pirmo reizi viesībās klāt bija arī zīmju valodas tulks! Mani brālēni un māsīcas ir dzirdīgi, tad nu beidzot, ar tulka palīdzību, varēju uzzināt, kā visiem iet un ko viņi dara. Arī dzirdīgie radi varēja pajautāt, kā klājas mums – nedzirdīgajiem. Viena no manām māsīcām secināja, ka tulka klātbūtne viesībās ir ļoti vērtīga un noderīga. Norunājām,

ka arī turpmāk radu saietos ir jābūt klāt tulkam. Agrāk, kad ar vīru piedalījāties manu radu viesībās, jutāties atstumti.

Diemžēl, Covid-19 ierobežojumu dēļ mēs nevarējām apmeklēt mazdēla bērnudārza izlaidumu. Toties manam jaunākajam dēlam paveicās piedalīties sievas dzemdībās un pārgriezt nabassaiti savai meitiņai, jo viņa nāca pasaulē 16. maijā. Lielākajā daļā valsts slimnīcu pavadošo personu dalība dzemdībās bija aizliegta līdz 15. maijam.

Kā Covid-19 pandēmija ir ietekmējusi tavu darbu?

Es strādāju par apkopēju firmā Enna. Darbs ir kļuvis smagāks, jo ir nepieciešams dezinficēt visus rokturus (gan durvju, gan logu), durvju metāla ailes, galda virsmas, tualetes atkritumu vākus, papīra turētāju kastes, metāla kājslaukus, kāpņu margas un citas virsmas, kurām pieskaras cilvēki. Strādāju arī par sētnieci uzņēmumā *Dzelzsbetons*. Tur nepieciešams dezinficēt arī velosipēdu novietnes.

Kā sāki strādāt uzņēmumā Enna?

Darbu dabūju, pateicoties sava vīra radiem, kuri ir šī uzņēmuma īpašnieki. Šeit strādāju nu jau 13 gadus. Ar darbu esmu apmierināta, miljonus man nevajag – pietiek ar to, ko nopelnu. Ēšanai, dzīvo-

šanai un benzīnam naudas man nepie-
trūkst.

Darba grafiks priekš manis ir izde-
vīgs, jo strādāju vakaros no plkst. 17.00
līdz 20.00. Pa dienu varu būt mājās, veikt
saimniecības darbus, aizvest mazdēlu uz
bērnudārzu. Mazdēlu Henriju audzinām
kopā ar vīru, jo viņa vecāki pašlaik dzīvo
un strādā Īrijā. Es ar mazdēlu esmu pa
dienu, savukārt vīrs – vakaros.

Mazdēls ir dzirdīgs un labi prot
zīmju valodu, ir apguvis pat žargonu.
Tā priekš manis ir jauna pasaule, jo ar
vīru un maniem bērniem esam nedzir-
dīgi. Ikdienā mazdēls mani informē par
apkārtnes trokšņiem un skaņām, piemē-
ram, kad garām brauc ātrā neatliekamā
palīdzība vai vilciens. Kad esam mājas
otrajā stāvā, Henrijs man saka, ka mājās
ir ienācis kāds viņa draugs. Man patīk
saņemt šādu informāciju.

Tu minēji, ka mazdēls prot zīmju valodu. Vai zīmju valodā sarunāties arī publiskās vietās?

Mazdēls trenējas futbolā. Šobrīd, starp
citu, nodarbības notiek tikai ārā, neatkar-
rīgi no laikapstākļiem. Interesanti, bet,
kad vedu Henriju uz futbola treniņiem,
zīmju valodu atklāti nelietojam. Viņš
negrib, lai to redz citi bērni. Toties bēr-
nudārza izlaidumam bija sagatavojis
dzejoli zīmju valodā. Man žēl, ka mums
– vecākiem un vecvecākiem – nebija
iespējas to redzēt, jo Covid-19 pandē-
mijas dēļ pasākuma dalībnieku skaits
bija ierobežots un izlaidumā piedalīties
nevarējām.

Priecājos, ka bērnudārza laiks mazdē-
lam ir garām. Šis posms priekš manis bija
mokas, jo audzinātāja necentās ar mani
sazināties zīmju valodā, lai gan viņas brā-
lis ir vājdzirdīgs. Nepieciešamības gadī-
jumā izmantoju zīmju valodas tulkus.

Bet tagad ir klāt jaunas rūpes, jo maz-
dēls sācis iet skolā. Covid-19 ierobežo-
jumu dēļ ir izmaiņas arī mācību pro-
cesā. Skolā vairs nenotiek pagarinātās
dienas grupas nodarbības. Agrāk šajās
grupās skolēni pildīja mājasdarbus un
par neskaidrībām varēja jautāt skolotā-
jam. Nezinu, kā es varēšu mazdēlam šajā
sakarā palīdzēt.

Tu minēji, ka esi nākusi no laukiem. Kā nokļuvi pilsētā?

Līdz 2012. gadam ar ģimeni dzīvoju
laukos pie mamma. Saprātu, ka lauku
dzīve man sāk apnikt. Bērni bija izau-
guši, gribēju atsākt strādāt. Atrast darbu
laukos nebija iespējams, tāpēc devos to
meklēt pilsētā. Sāku strādāt firmā *Enna*,
kur bez manis ir vēl trīs nedzirdīgas

apkopējas. Pirmos piecus gadus uz darbu
braucu no laukiem. Tobrīd ar vīru nolē-
mām celt savu māju pilsētā. Māju ceļam
jau 13 gadus – tā joprojām nav pabeigta,
jo būvniecības darbus lielākoties veic
tikai mans vīrs. Bet par to neskumstu,
jo pats galvenais – ūdens, elektrība un
apkure – mājā jau ir. Dzīvojam tur jau
sešus gadus. Māju būvējām lielu, divos
stāvos, lai katram bērnam būtu sava
istaba. Bet dzīve ieviesa savas korekcijas
un šobrīd te dzīvoju tikai ar vīru un maz-
dēlu. Mani dēli Kārlis un Jānis dzīvo Rīgā.
Savukārt meita Ieva strādā Īrijā. Mans
vecākais dēls darbu atrada sludinājumu
portālā *ss.lv*. Domāju, ka visi nedzirdīgie
var atrast darbu, ja to patiešām vēlas.

Bet pilnībā iztikt bez lauku dzīves es
nevaru. Katru sestdienu braucu palīdzēt
savai mammai. Laukos vienmēr ir, ko
darīt. Palīdzu slaukt govīs, sakopt dārzu
un mājas apkārtni. Pagājušajā gadā
mammai bija septiņas govīs, šogad pali-
kušas tikai divas.

Vai tev ir kādi hobiji?

Es neadu, nešuju, ar ceļošanu neaiz-
raujos. Man pietiek ar laukiem. Tur es
varētu pavadīt visu dienu – no rīta līdz
pat vēlam vakaram. Man patīk dārzā
izmēģināt ko jaunu, piemēram, šovasar
internetā noskatīju ideju par zemeņu
audzēšanu kanalizācijas caurulē. Vīrs
palīdzēja nopirkt cauruli un izurbt tajā
caurumus. Izauga laba zemeņu raža –
ogas tīras un nebija jāravē.

Kā parasti svinat Ziemassvētkus?

Agrāk Ziemassvētkus vienmēr svinē-
jām laukos. Kad apprecējos, sākām pie-
kopt tradīciju svinēt maiņās – vienu gadu

mūsu mājās, citu – pie kāda no radiem.
Kopš mums ir mazdēls, kādam no ģime-
nes ir jābūt Salavecim.

Mūsu ģimenē ir tradīcija izmantot
Adventes kalendāru. Es kalendāram
sarūpēju 24 zeķes, kurās salieku gan
lielas, gan mazas dāvanīņas. Gaidot Zie-
massvētkus, mazdēls katru dienu atver
vienu zeķi, tajā atrodot iepriecinošu pār-
steigumu.

Šogad Covid-19 pandēmijas dēļ visi
kopā svinēt nevarēsim. Tā vietā svētkus
atzīmēsim trijātā – ar vīru un mazdēlu.

Ziemassvētki ir laiks, kurā mēs visi gaidām brīnumus. Ko tu vēlētos, lai panāk Latvijas Nedzirdīgo savienība?

Es vēlos, lai nedzirdīgiem Latvijā būtu
50% atlaide sabiedriskajā transportā.
Tad nedzirdīgie varētu biežāk apmek-
lēt savu nedzirdīgo klubu un tikties ar
pārējiem nedzirdīgiem biedriem un
draugiem. Dzirdīgajiem dzīve ir ērtāka
– viņiem ir brīvi pieejama informācija
radio un televīzijā, viņi var bez ierobežo-
jumiem savā starpā sarunāties. Nedzirdī-
gais ir iespiests stūrī viens pats. Tāpēc ir
jādod iespēja tikties ar savējiem, lai var
sarunāties savā – zīmju valodā.

Ko tu novēli Ziemassvētkos tām dzir- dīgo ģimenēm, kurās aug nedzirdīgs bērns?

Dzirdīgiem radniekiem ir jāmacās
zīmju valoda, lai bērni nejustos vientuļi
un atstumti Ziemassvētkos un citās svi-
nībās. Tuviniekiem ir jādomā, kā savus
nedzirdīgos bērnus iekļaut sarunās un
spēlēs, lai Ziemassvētki viņiem būtu
priecīgs periods, kurā viņi jūtas piederīgi
savai ģimenei. ●

—Inese Immure

VAI ĀRSTNICĪBAS IESTĀDĒ VAR PIERAKSTĪTIES ELEKTRONISKI?

Mūsdienās daudzi procesi norit attālināti, īpaši šobrīd – Covid-19 pandēmijas laikā. Arī pierakstīšanās uz ārstniecības pakalpojumu saņemšanu, neizejot no mājām, ir ierasta lieta. Ja agrāk nedzirdīgajiem to izdarīt bija sarežģīti, jo pa telefonu piezvanīt bez citu palīdzības bija neiespējami, tagad daudzviet to var izdarīt internetā. Izklaušanās, ka nu to varēs izdarīt jebkurš mūsu biedrs bez citu palīdzības, tomēr saņēmām sūdzību, ka ne visas elektroniskās pierakstīšanās sistēmas ir piemērotas nedzirdīgajiem. Izrādās, ka Rīgas 1. slimnīcas elektroniskā pieraksta sistēma šo iespēju nenodrošina. Latvijas Nedzirdīgo savienība par šo gadījumu ar sūdzību vērsās Veselības inspekcijā.

Šī gada septembrī kāds mūsu biedrs vēlējās pierakstīties pie speciālista Rīgas 1. slimnīcā, izmantojot tās interneta vietnē pieejamo e-pieteikuma iespēju. Pēc pierakstīšanās viņš saņēma pāris telefona zvanus no slimnīcas reģistratūras. Protams, nedzirdības dēļ uz zvaniem atbildēt nebija iespējams, taču pārsteigumu sagādāja e-pastā saņemtais paziņojums, ka pieraksts ir noraidīts, jo nav atbildēts uz telefona zvaniem. Saskaņā ar slimnīcas noteikumiem, elektronisko pierakstu var apstiprināt tikai telefoniski. Biedrs rakstīja e-pastu Rīgas 1. slimnīcai. Tās atbilde nebija iepriecinoša: “Apstiprinājums notiek tikai atzvana formātā, precīzi izprotot nepieciešamību, iespējamus laikus un datumus. Jūsu gadījumā tas nav iespējams.” Tāpēc biedrs pēc palīdzības vērsās pie Latvijas Nedzirdīgo savienības.

Latvijas Nedzirdīgo savienība par šo gadījumu nosūtīja iesniegumu Veselības inspekcijai, jautājot, vai šādi netiek pārkaptas nedzirdīgo cilvēktiesības, un kā

Rīgas 1. slimnīcā tiek nodrošināta vides pieejamība cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem.

Savā atbildē Veselības inspekcija negaidīti norādīja, ka ar vides pieejamību tā saprot tikai fizisko pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti (piemēram, iekļūšanu ārstniecības iestāžu telpās). Savukārt aprakstītā situācija vairāk saistīta ar Pacientu tiesību likumu, kas nosaka tiesības uz informāciju.

Veselības inspekcija norādīja, ka par veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas iespēju informēšanu ir atbildīgs pakalpojuma sniedzējs, šajā gadījumā ārstniecības iestāde. “Tas nozīmē, ka pacientam ir jābūt pieejamai informācijai, kas ietver tādas ziņas par pieraksta kārtību. Minētā informācija pacientam ir sniedzama saprotamā formā. Vienlaikus Veselības inspekcija uzskata, ka, lai nodrošinātu saprotamu formu, ārstniecības iestādei un ārstniecības personai vajadzības gadījumā ir jānodrošina palīgmateriāli, kas palīdz pacientam uztvert sniegto informāciju.”

Izvērtējot konkrēto gadījumu, Veselības inspekcija norāda, ka šobrīd likumdošanā nav atrunāta konkrēta kārtību, kā ārstniecības iestādēm jāorganizē pieraksta veikšana pie speciālistiem. Galvenais, lai pacients publiski pieejamā vietnē var savlaicīgi iegūt pilnvērtīgu informāciju par veselības aprūpes pakalpojuma saņemšanas iespējām. Tāpēc Veselības inspekcija secināja, ka nav pārkāpts Pacientu tiesību likums, jo 1. slimnīcas mājaslapā, kas ir publiski pieejama, ir norādīta e-pieraksta kārtība. Inspekcija vērs uzmanību, ka ārstniecības iestādēs ir jābūt izstrādātiem iekšējās kārtības noteikumiem par to, kādā veidā pacienti tiek pierakstīti veselības aprūpes pakalpojumiem, lai netiktu radīta atšķirīga attieksme pret kādu no pacientu grupām. Tostarp e-pieraksta veikšanas procesā ārstniecības iestāde ir jāinformē par pastāvošajiem šķēršļiem pieraksta apstiprināšanai telefona zvanā.

Tā kā Veselības inspekcija nevar komentēt ārstniecības iestādes rīcību konkrētajā gadījumā, jo nav informēta par to, vai aprakstītajā situācijā minētais pacients ārstniecības iestādē būtu informējis par kādiem šķēršļiem pieraksta apstiprināšanā, Veselības inspekcija pārkaļķumus nesaskata. ●

—Inese Immure

KURĀS SLIMNĪCĀS UZ VIZĪTI VAR PIETEIKTIES ELEKTRONISKI?

Situācija, kurā mūsu biedrs nevarēja pierakstīties pie Rīgas 1. slimnīcas ārsta elektroniski, mudināja Kopsoli noskaidrot, kā tas noris citās Latvijā nozīmīgākajās slimnīcās. Kopsoli apzvanīja lielākās valsts slimnīcas Rīgā (Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Bērnu klīniskā universitātes slimnīca), reģionālās slimnīcas (Valmierā, Rēzeknē, Daugavpilī, Jelgavā, Liepājā) un populārākās privātās medicīnas iestādes Medicīnas centrs ARS un Veselības centrs 4. Visās šajās medicīnas iestādēs ir izveidota speciāla elektroniskā pieteikšanās sistēma, kuru var aizpildīt mājaslapā, izvēloties speciālistu vai izmeklējumu, vēlamu datumu un laiku (jāpiebilst, ka, piemēram, Ziemeļkurzemes reģionālajā slimnīcā Ventspilī šādas iespējas nav). Kopumā no desmit apzvanītajām iestādēm, septiņās slimnīcās caur elektronisko pieteikšanās sistēmu nedzirdīgie var pierakstīties paši. Divās iestādēs to var izdarīt, rakstot uz e-pastu. Pierakstīties paši nevarēsiet Daugavpils slimnīcā. Lasiet tālāk, kāda situācija ir katrā slimnīcā atsevišķi!

RĪGĀ

Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcā ir iespēja pierakstīties elektroniski, taču ne pie visiem speciālistiem – pie dažiem joprojām jāpiesakās telefoniski, zvanot uz reģistratūru. Jāņem vērā, ka divas dienas pirms izmeklējuma vai vizītes būs atgādinājums SMS vai zvana veidā.

Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcā, kurā ietilpst gan Gailežera un Biķernieku slimnīcas, gan Latvijas infektoloģijas, Tuberkulozes un plaušu slimību un Onkoloģijas centri, var

pieteikties caur elektronisko sistēmu, piezīmju sadaļā norādot, ka esat nedzirdīgs vai minot dzirdīgu kontaktpersonu un tās telefona numuru. Šeit nosūta SMS ar papildinformāciju.

Arī **Bērnu klīniskās universitātes slimnīcā** nedzirdīgie var pieteikties elektroniski, turklāt visa saziņa notiek e-pastā. Tomēr, ja slimnīcas darbiniekiem rodas papildjautājumi, tad var tikt zvanīts – drošāk ir komentārā norādīt, ka esat nedzirdīgs.

Privātajā medicīnas iestādē Medicīnas centrs ARS var pieteikties elektroniski arī nedzirdīgie. Arī šeit visa saziņa notiek e-pastā.

Diemžēl privātajā iestādē Veselības centrs 4 caur iestādes e-pieraksta sistēmu nedzirdīgie nevar pieteikties pie speciālista, jo pēc tam tiek atzvanīts (nav SMS funkcijas). Taču šeit var pierakstīties, sūtīt e-pastu un norādot, ka esat nedzirdīgs.

REĢIONOS

Vidzemes slimnīcā Valmierā nedzirdīgie var pierakstīties caur elektronisko sistēmu. Dienu pirms vizītes vai izmeklējuma reģistratūra zvana vai sūta SMS, lai atgādinātu, taču atbildēt nav obligāti.

Rēzeknes slimnīcas mājaslapā uz vizīti pie ārsta var pieteikties, spiežot pogu *Pieteikties pie speciālista*. To var izdarīt arī nedzirdīgie – sadaļā *papildus informācija* jānorāda, ka cilvēks nedzird un vēlas informāciju saņemt e-pastā.

Lai gan **Daugavpils reģionālās slimnīcas** klientu apkalpošanas speciālists informēja, ka arī nedzirdīgs cilvēks var pieteikties elektroniski, norādot, ka nedzird (jo tiek atzvanīts, lai saņemtu apstiprinājumu), tomēr *Kopsoli* konstatēja, ka pieteikuma formā nemaz nav iespējas norādīt šo papildinformāciju. Tāpēc var uzskatīt, ka Daugavpilī pierakstīties caur šo sistēmu nevar.

Jelgavas pilsētas slimnīcā nedzirdīgais var pieteikties pie ārsta, izmantojot e-pieteikuma sistēmu, Sadaļā *Vizītes mērķis*, jānorāda, ka esat nedzirdīgs un jālūdz atbildi sūtīt e-pastā, jo parasti tiek zvanīts, lai pieteikumu apstiprinātu.

Liepājas reģionālajā slimnīcā nedzirdīgie var pierakstīties pie speciālista caur e-pieraksta sistēmu (uz vienkāršākiem izmeklējumiem iepriekšējs pieraksts nav nepieciešams). Lai arī dienu pirms vizītes personāls zvana, pieraksts netiek atcelts, ja uz zvānu neatbild. Tomēr drošībai iesaka norādīt kāda dzirdīga tuvinieka telefona numuru. ●

—Aija Sannikova, LNS Iepirkumu un projektu nodaļas vadītāja
Inese Immure, SIA "Surdotehniskās palīdzības centrs" valdes priekšsēdētāja

INFORMĀCIJA PAR DŪMU DETEKTORIEM UN CITĀM BRĪDINĀJUMA PRECĒM

Šī gada pavasarī SIA LNS *Surdotehniskās palīdzības centrs* valsts pasūtījuma ietvaros saņēma finansējumu skaņas indikatoru – dūmu detektoru un citu brīdinājuma preču iegādei. Tā kā piešķirtā summa precēm bija liela, tad, atbilstoši Publisko iepirkumu likumam un citu normatīvo aktu regulējumam, bija nepieciešamas iepirkums Eiropas līmenī. LNS izveidoja iepirkuma komisiju un tika uzsākts darbs pie iepirkuma organizēšanas – tika apzinātas vajadzības un tirgus piedāvājums, tad sagatavota iepirkuma tehniskā specifikācija un iepirkuma nolikums.

Preču piegādes iepirkums tika izsludināts šī gada jūnijā un paredzēja piecu preču veidu iegādi. Tomēr piedāvājums tika saņemts un līgums noslēgts tikai par viena veida preču piegādi – dūmu detektoriem. Pašlaik dūmu detektori ir pieejami visiem, kuriem šāds atbalsts paredzēts, un to izsniegšanu, saskaņā ar noslēgto līgumu, LNS uzdevumā veic SIA LNS *Surdotehniskās palīdzības centrs*.

Lai nodrošinātu nedzirdīgos cilvēkus ar citām precēm, šī gada septembrī tika izsludināts jauns Eiropas līmeņa atklātais konkurss, kas paredzēja četru veidu preču iegādi:

1) skaņas indikatora ar gaismas signālu komplekts ar dūmu detektoru un mobilā telefona zvana detektoru;

Tas ir daudzfunkcionāls palīgīdzeklis, kas sastāv no diviem raidītājiem un diviem uztvērējiem, un ir paredzēts dūmu detektora skaņas, mobilā telefona zvana un teksta ziņas signālu pārveidošanai cilvēkiem ar dzirdes zudumu uztveramā veidā (ar mirgojošu gaismas signālu un vibrāciju);

2) skaņas indikatora ar gaismas signālu komplekts ar dūmu detektoru un durvju zvānu;

Tas ir daudzfunkcionāls palīgīdzeklis, kas sastāv no diviem raidītājiem un diviem uztvērējiem, un ir paredzēts dūmu detektora skaņas un durvju zvana signālu pārveidošanai cilvēkiem ar dzirdes zudumu uztveramā veidā (ar mirgojošu gaismas signālu un vibrāciju);

3) skaņas indikatora ar gaismas sig-

nālu komplekts ar dūmu detektoru un domofona zvana detektoru;

Tas ir daudzfunkcionāls palīgīdzeklis, kas sastāv no diviem raidītājiem un diviem uztvērējiem, un ir paredzēts dūmu detektora skaņas un domofona zvana signāla pārveidošanai cilvēkiem ar dzirdes zudumu uztveramā veidā (ar mirgojošu gaismas signālu un vibrāciju);

4) skaņas indikatora ar mehānisko un gaismas signālu komplekts ar dūmu detektoru un tālruņa un digitālo zvānu detektoru.

Tas ir daudzfunkcionāls palīgīdzeklis, kas sastāv no diviem raidītājiem (tālruņa un digitālo zvānu detektora un dūmu detektora) un diviem uztvērējiem. Tālruņa un digitālo zvānu detektora un dūmu detektora skaņas signāli tiek pārveidoti nedzirdīgai personai ar redzes zudumu uztveramā veidā – ar mehānisko (vibrēšanas) un mirgojošas gaismas signālu.

Šajā iepirkumā, kas tika atvērts 2020. gada oktobrī, piedāvājumi ir saņemti visām precēm, un pašlaik tiek vērtēti. Diemžēl, piedāvājumos ir daudz neprecizitāšu un neskaidrību, tāpēc iepirkumu komisija pretendentiem ir pieprasījusi skaidrojumus un papildinformāciju.

Ir liela varbūtība, ka 2021. gada sākumā, pēc Publisko iepirkumu likumā noteikto formalitāšu ievērošanas, līgumi tiks noslēgti visās iepirkuma daļās. Pēc līgumu noslēgšanas un pasūtījumu saņemšanas, pretendentiem 30 darba dienu laikā ir jāveic preču piegāde. Tas nozīmē, ka preces varēsiet saņemt jau nākamā gada marta beigās vai aprīļa sākumā.

Latvijas Nedzirdīgo savienība aicina vārdzirdīgos un nedzirdīgos cilvēkus, kuru dzirdes zudums ir no 55 dB labāk dzirdošajā ausī, izmantot iespēju saņemt valsts apmaksātu skaņas indikatoru ar gaismas signālu komplektā ar dūmu detektoru.

Lai tos saņemtu, ir jāuzraksta iesniegums un jāiesniedz ārsta atzinums par tehniskā palīgīdzekļa nepieciešamību.

Vēršam uzmanību, ka **no 2020. gada 1. janvāra dūmu detektoru lietošana mājokļos ir obligāta prasība!** ●

Teksts: Inese Immure Foto: Māris Justs

IZRĀDE PAR MĪLESTĪBU NEDZIRDĪGĀS UN DZIRDĪGĀ STARPĀ

2020. gada 23. decembrī pazīstamajam dzejniekam, māksliniekam un kultūras darbiniekam Antonam Kūkojam apritētu 80 gadi. Godinot viņu, Ludzas mākslas skola, tās draugi un biedrība *Teātris azotē* komanda atkārtoti izdod A. Kūkoja dzejas grāmatu *Mīlesteiba – Lelais Līpu kolns* latgaliešu valodā. Grāmatas formāts ir pieejams arī video ierakstā kā dzejas izrāde *Pa mīlesteību brīnūt, kuojis nasaļ* (latviski *Pa mīlestību brienot, kājas nesalst*) zīmju valodā ar subtitriem latgaliešu valodā. Dzejas izrādes scenārija autore un režisore ir Latvijas Nedzirdīgo savienības biedre un kādreizējā Rīgas Raiņa vidusskolas pedagoģe Marika Čerņavska (Antonova).

Dzejas izrādē Marika piedāvā būt lieciniekiem tam, kas notiek, kad satiekas divas atšķirīgas pasaules: dzirdīgā un nedzirdīgā pasaule. Dzirdīgs vīrietis (Kristaps Rasims), kurš runā latgaliešu valodā, spēlē ģitāru un dzied, satiek un iemīlas nedzirdīgā sievietē, kuru tēlo mūsu vārdzirdīgā aktrise Jolanta Znotiņa. Izrādes gaitā top skaidrs, ka mēģināt saprast otra valodu un pasauli kļūst aizvien grūtāk un kaitinošāk.

Dzejas grāmatu *Mīlesteiba – Lelais Līpu kolns* un video ierakstu varēs atrast arī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un Latvijas Nedzirdīgo savienības reģionālās biedrībās Rīgā, Rēzeknē, Daugavpilī, Smiltēnē, Valmierā, Ventspilī, Kuldīgā, Liepājā.

Tie, kas būs nopirkuši dzejas grāmatu, video ierakstu varēs noskatīties internetā. Filmas parole un kods būs grāmatas beigās. Iespējams, Ziemassvētku laikā filma dažas dienas būs pieejama par velti. Šobrīd notiek sarunas par to, vai filmu varētu parādīt reģionālā televīzijā.

Turpinājumā lasiet, ko *Kopsoli* pastāstīja izrādes režisore Marika un aktieri Jolanta un Kristaps.

INTERVIJA AR REŽISORI UN SCENĀRIJA AUTORI MARIKU ČERŅAVSKU

Kāpēc tev bija svarīgi iestudēt šāda veida izrādi?

Ierosinājums veidot izrādi, kas balstīta A. Kūkoja dzejā, nāca no manas kolēģes Sandras Vorkales, Ludzas mākslas skolas direktores. Šo skolu dibināja Kūkojs, kurš vēlāk skolas vadību nodeva Sandras rokās. Sandras meita ir dzejnieka Kūkoja

mazmeita, un ideja par dzejas kompozīciju bija tikai viena no daudzajām idejām, kā uzturēt dzīvu dzejnieka piemiņu un aizvien to aktualizēt. Sandras idejas man ļoti palīdzēja nonākt līdz stāstam par nedzirdīgas sievietes un mūziķa – latgalieša mīlestību. Valodu, kultūru barjera un pat audzināšanas, uzskatu vai temperamenta atšķirības ir nopietns šķērslis. Saprotot, ka varēšu strādāt ar diviem pieredzējušiem un profesionāliem māksliniekiem, uzdrošinājos šo tēmu šķetināt. Lomas, protams, ir veidotas atbilstoši aktieriem – Kristaps ir latgalietis un lielisks mūziķis, Jolanta ir vārdzirdīga. Abi pārstāv apdraudētu kultūras minoritāti. **Izveidotā izrāde sakrīt ar tavu sākotnējo ieceri, vai tomēr kaut kas tās tapšanas laikā mainījās?**

Iecere augs un mainījās tapšanas procesā. Sākumā mēs gribējām tikai desmit minūtes garu dzejas kompozīciju. Satura attīstību vislabāk atklāj mainītais nosaukums. Sākotnējais izrādes nosaukums bija *Dastuoj* – piestāj, apstājies, ar to domājot divu cilvēku apstāšanos vienam otra tuvumā. Kad izrāde bija gatava, skaidri jutu, ka šis nosaukums neder, jo fināla deļa manās acīs ir simbols attiecību skolai visa mūža garumā. Tādēļ radījām jaunu nosaukumu – *Pa mīlesteību brīnūt, kuojis nasaļ*.

Kā izrādes veidošanā tev noderēja zīmju valodas zināšanas un iepriekšējā pieredze nedzirdīgo izglītošanā?

Bez šīs pieredzes nebūtu izrādes. Visa mana skatuves pieredze ir veidojusies un izaugusi no mīlestības pret nedzirdīgo kultūru – pret mīmisku izteiksmi bez

vārdiem, pret zīmju valodu. Šoreiz ideja par dzejas izrādi sākās ar Jolantu kā sievietes tēlu. Mums atlika viņai atrast partneri un izveidot stāstu.

Kā šī izrāde varētu mainīt sabiedrības viedokli par zīmju valodu un nedzirdīgajiem?

Daļa skatītāju novērtēs to, ka zīmju valoda ir plastiska, skaista, bagāta un emocionāli izteismīga, ka tai var būt vieta uz skatuves. Manuprāt, aizspriedumi un bailes zūd personiskas pieredzes ceļā. Vai šādu pārmaiņu var paveikt filma vai izrāde? Nezinu.

Izrādes, kurās izmantota zīmju valoda, noteikti nav ikdiena, un arī citi dzirdīgie profesionāļi, kas bija iesaistīti izrādes tapšanā, visticamāk, ar to saskārās pirmoreiz. Kāda bija viņu sākotnēja reakcija un attieksme pret zīmju valodu, un vai tā mainījās?

Man, vērojot Jolantu un Kristapu darbā, radās sajūta, ka te sastopas divi mākslinieki, divi cilvēki, un jautājums par nedzirdību nav būtisks.

Protams, zīmju valoda bija ievērojams iedvesmas avots izrādē notiekošajam, un visi radošajā procesā iesaistītie bija gatavi smelties no šī bagātā resursa.

Daži atklājumi par zīmju valodu mūsu komandas biedriem bija tehniski: piemēram, filmējot nedrīkst novirzīt kameru no Jolantas runāta teksta zīmēs, nedrīkst kamerai izvēlēties rakursu, kurā zīme nav labi saprotama vai līdz galam redzama. Tas videoinscenējuma un montāžas režisoram Normundam Pucim, tāpat operatoram Mārim Justam bija

jaunums un sākotnēji droši vien šķita kā ierobežojums.

Par attieksmi pret zīmju valodu es nevienu komandas biedru neizjautāju, tomēr jutu, ka visiem ir ļoti svarīgi, lai zīme ir ne tikai skaista, bet arī dabiska. Šī iemesla dēļ vienbalsīgi noraidījām melo-deklamāciju.

INTERVIJA AR AKTRISI JOLANTU ZNOTIŅU

Izrādē ir parādītas nedzirdīgas sievietes un dzirdīga vīrieša attiecības. Vai, Tavuprāt, šādas attiecības būtu iespējamās arī dzīvē un vai tās būtu pilnvērtīgas?

Dzejas izrādē katrs runā savā minoritātes valodā. Dzīvē, ja vēlas pilnvērtīgas attiecības, abiem ir jāapgūst vienam otra valodu, citādi saziņa nebūs pilnvērtīga. Attiecības ir jākopj un tas prasa pacietību, savstarpēju sapratni un toleranci.

Tu esi piedalījies arī citās profesionālās izrādēs gan uz Dailes teātra skatuves, gan festivālā *Homo Novus*. Ko uz šīs pieredzes fona tev nozīmēja dalība jaunajā izrādē un kā Tu varēji izmantot iepriekš gūto pieredzi?

Jaunā projektā vienmēr jutos kā balta lapa, jo katrā izrādē strādājam ar citu materiālu. Tāpēc skatuves darbā nekad nav rutīnas. Kad man piedāvāja piedalīties dzejas izrādes filmā, biju ļoti priecīga, jo man jau iepriekš bija kluss sapnis spēlēt dzejas izrādē ar laikmetīgās dejas elementiem. Man jau ir bijusi pieredze strādāt ar dzeju zīmju valodā, un, ņemot to vērā, ar režisori izvēlējamies tos dzejas fragmentus, kurus var iztulkot un kuri ir zīmēm pateicīgi, vizuāli interesanti.

Kā šī izrāde varētu mainīt sabiedrības viedokli par zīmju valodu un nedzirdīgajiem?

Ceru, ka sabiedrība pieņems to, ka nedzirdīgajiem ir sava kultūra, kuras pamatā ir zīmju valoda, kuru var integrēt arī dzirdīgo mākslas kultūrā. Mēs esam sabiedrības daļa – minoritāte – tātad eksistējam un dzīvojam kopā vai paralēli ar dzirdīgajiem, un mūs nedrīkst ignorēt, atstumt vai izslēgt.

INTERVIJA AR AKTIERI KRISTAPU RASIMU

Izrādē ir parādītas nedzirdīgas sievietes un dzirdīga vīrieša attiecības. Vai, jūsuprāt, šādas attiecības būtu iespējamās arī dzīvē un vai tās būtu pilnvērtīgas?

Mēs katrs runājam savā valodā. Pieņāk brīdis, kad satiec kādu, kurš tevi saprot no viena acu skatiena, žesta, sejas vaibsta. Un te nav svarīgi citi apstākļi, kā

tikai tas, vai jūs abi gribēsiet iepazīt un izzināt otra pasauli. Ja es patiešām vēlētos būt kopā ar šo cilvēku, manuprāt, zīmju valodas apgūšana man būtu tikai loģisks nākamais solis. Šādas attiecības pilnīgi noteikti ir iespējamās, jo visam pāri ir cilvēciskās būtības valoda.

Vai jums iepriekš ir bijusi ikdienas vai profesionāla pieredze ar nedzirdīgajiem un zīmju valodu?

Esmu bijis daudz un dažādos pasākumos, satiekot gan dzirdīgus, gan arī nedzirdīgus cilvēkus. Mana atziņa, protams, ir tāda – ja cilvēkam ir dota dzirde, tas nenozīmē, ka viņš klausīsies. Par to es reizēm pārliecinātos, esot pasākuma vadītāja lomā.

Mana iepazīšanās ar Jolantu notika jau vairāk kā pirms pieciem gadiem Dailes teātra izrādē *Sabojātie*. Šai izrādei es veidoju mūziku un skaņu celiņu. Jolanta darbojās kā aktrise, un to viņa gan toreiz, gan tagad dara lieliski!

Vai šī izrāde ir mainījusi jūsu pieņēmumus vai viedokli par to?

Es esmu bezgala priecīgs un gandarīts, ka man bija iespēja piedalīties tik lieliskā notikumā ar tik fantastisku komandu. Godīgi sakot, mani jau sen nelika mierā doma un vēlme darboties šādā projektā, kur starp verbālo valodu un zīmju valodu tiek vilkta vienādības zīme.

Komunicējot ar jebkuru cilvēku sanāk lielāka vai mazāka pielāgošanās. Bailes no nezināmā mums sasien rokas un ierobežo mūsu prātu. Arī man sākumā bija mazliet bail par to, kāda būs komunikācija. Bailes pazuda brīdī, kad atkal satīku Jolantu – viņa ir brīnišķīga!

Ko es pēc šī projekta sapratu? Komunicēt ar nedzirdīgu vai vājdzirdīgu cilvēku man ir daudz vienkāršāk, kā ar cilvēku, kuram, piemēram, nav humora izjūtas.

Vairosim labo gan ar vārdiem, gan ar zīmēm! ●

Pilnu publikācijas tekstu lasiet www.lns.lv

Teksts: Līga Pauniņa Foto: LNS muzeja arhīvs

DECEMBRIS LNS VĒSTURES LAPPUSĒS

- Notiek Baltijas republiku estrādes deju festivāls (1989)
- Dibināta LNS mākslinieku kopa *Cerība* (06.12.1991)
- *Miss LNS* – 95 uzvar Santa Tuksnese no Madonas (1995; attēlā)
- LNS galvenā mītne pārcelta uz rekonstruēto ēku Elvīras ielā 19 (2000)
- Internetā ievietota mājaslapa par LNS darbību un tās organizāciju – www.lns.lv (2001)
- LNS Dome nolemj iegādāties zemes gabalu Pļaviņu novada Aiviekstes pagasta Kriškalnos, 1. maija ielā (2007)
- LNS izdod grāmatu *Labākie – Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedri 1985 – 2007* (2007; attēlā)
- Jaunas tradīcijas sākums – LNS Gada cilvēku nominācija (2008)
- LNS izdod Jadvīgas Bočkānes saga-

tavoto grāmatu *Latvijas Nedzirdīgo biedrības uzņēmumi MRD – MRK – MRU 1945 – 2010* (2010)

- Atklātas jaunuzceltās ēkas – LNS Rehabilitācijas centri Rīgā, Elvīras ielā 19 un Liepājā, 1905. gada ielā 35 (2011)
- LNS Jauniešu centrs uzņemts Latvijas Jaunatnes padomē (2016) ●

PIEMIŅAI

LNS Goda biedrei Marijai Ivanovai apritēju 95 gadi (04.12.1925 – 07.04.2006). Sākot no 1952. gada, Marija Ivanova uzticīgi, līdz pat pensijai, strādāja par šuvēju – piegriezēju Daugavpils MRU. Brīvajā laikā Marija Ivanova bija aktīva pašdarbiece, sportiste, ka arī brīvprātīgā visos darbos savā biedrībā. ●

Teksts: Ivars Kalniņš
Foto: Madara Liepiņa

RADOŠĀS “CERĪBAS” AKTIVITĀTES

“CERĪBA” ATKLĀJ IZSTĀDI DIENAS CENTRĀ “MĒS”

Latvijas Evaņģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centra dienas centra *Mēs* telpās 15. oktobrī notika Latvijas Nedzirdīgo savienības *Cerība* mākslinieku izstādes *Cerībnieki klusumā* atklāšana. Tajā piedalījās mūsu mākslinieki Edgars Celmiņš un Madara Liepiņa. Viņi bija ļoti gandarīti par šo pasākumu un lielo apmeklētāju interesi.

Ar zīmju valodas tulka palīdzību Edgars un Madara varēja atbildēt uz daudzajiem apmeklētāju jautājumiem. Mākslas darbu autori izsaka pateicību dienas centra sociālajai darbiniecei Aldai Vītoliņai par iespēju izrādīt savus darbus.

CERĪBNIEKI GLEZNO DABĀ

Rudens plenērā aktīvi piedalījās Ieva Vilciņa, Agnese Kišūne, Madara Indriksona, Roberts Kesenfelds, Pēteris Čivlis un Viktors Baikovs. Rudenīgās krāsas māksliniekus iedvesmoja, tāpēc viņi ar prieku gleznoja dabā. Viņu brīnišķīgos darbus ar rudens sajūtām var apskatīt *Cerības Facebook* profilā: www.facebook.com/LNSceriba ●

Teksts: Zigmārs Ungurs Foto: Ivetas Krazes personiskais arhīvs

PAR NEDZIRDĪGO SPORTISTU TIESĪBĀM SAŅEMT ALGU

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija (LNSF) 16. oktobrī atzīmēja LNSF trīsdesmitgadi. Kāds ir bijis šis laiks un kā sportistiem klājas šobrīd – par to saruna ar LNSF prezidenti Ivetu Krazi.

Kā LNSF nosvinēja savu trīsdesmitgadi? Kādus apsveikumus saņēmat? Vai ieradās viesi arī no ārzemēm?

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija tika nodibināta 1990. gada 13. oktobrī. LNSF valde nolēma organizēt LNSF 30 gadu pastāvēšanas svinības šī gada oktobrī vai novembrī, bet Covid-19 izplatības risku un valdības izziņotās ārkārtas situācijas dēļ šī iecere bija jāatliek. Neskatoties uz to, 16. oktobrī LNSF 30 gadu jubileja tika atzīmēta valdes lokā.

Vai LNSF atskatījās uz noieto laika posmu? Kuri gadi vai periodi bijuši visveiksmīgākie, kuri ne tik veiksmīgi? Kā šis Covid-19 pandēmijas posms vērtējams uz iepriekšējo gadu fona?

LNSF pastāvēšanas vēsturē visveiksmīgākais bija 2019. gads, kad Zane Embrekte izcīnīja zelta un bronzas medaļas Pasaules Nedzirdīgo čempionātā peldēšanā Brazīlijā, un Māris Grēniņš – sudraba medaļu 1. Pasaules Nedzirdīgo čempionātā telpu vieglatlētikā. LNSF tika ieguldījusi lielu darbu abu sportistu sagatavošanā un atbalstā.

2019. gads LNSF ir nozīmīgs arī ar to,

ka Izglītības un zinātnes ministrija pieņēma lēmumu naudas balvas dalīt pēc vienlīdzības principa – nedzirdīgajiem sportistiem tāpat kā dzirdīgajiem izlases sportistiem. Tas nenācās viegli – bija jāiesaistās tiesas procesos.

Nākamais solis – vēlamies panākt, lai valdība, tāpat kā profesionāliem sportistiem, izmaksā atalgojumu arī nedzirdīgajiem sportistiem. Mūsu vidū ir seši sportisti, kuri trenējas katru dienu, nesāņemot atalgojumu par treniņa darbu. Tas būtu jālabo, lai nākotnē viņi būtu motivēti nodarboties ar sportu un pārstāvēt Latviju pasaules mērogā.

Cik gadus tu esi LNSF prezidente? Kāds šis laiks bijis tev kā prezidentei? Kas prezidentes darbā sagādā vislielākās grūtības?

LNSF prezidentes amatu pildu kopš 2017. gada 23. novembra, bet nedzirdīgo sporta aprītē atrodos jau ilgi – no 2002. gada, kad mani strādāt uzaicināja toreizējais LNSF prezidents Varis Straziņš. Tātad gandrīz 19 gadus.

Kā Covid-19 laikā trenējas un piedalās sacensībās LNSF sportisti? Starptautiskās sacensības droši vien nenotiek?

2020. gadā pandēmijas ēnā sporta aktivitātes ir mazinājušās – vairākas sacensības pārceltas, citas atceltas pavisam. Jauniešiem nebija iespējas startēt starptautiskās peldēšanas sacensībās Polijā, 50. Baltijas nedzirdīgo skolēnu spartakiādē, Eiropas Nedzirdīgo čempionātā vieglatlētikā jauniešiem.

Covid-19 pandēmijas dēļ pasaulē un Eiropā tika atcelti daudzi starptautiski pasākumi, no kuriem viens bija no 6. līdz 16. jūnijam paredzētais Pasaules Nedzirdīgo šaha čempionāts Tallinā. Drošības apsvērumu dēļ tika pārcelts arī oktobrī Rīgā paredzētais Ziemeļu un Baltijas Nedzirdīgo šaha atklātais čempionāts.

Lai šahistu entuziasms neietu zudumā, Starptautiskajā Nedzirdīgo šaha komitejā (turpmāk – ICCD) dzima ideja pirmo reizi ICCD un LNSF vēsturē organizēt Pasaules Nedzirdīgo šaha čempionātu tiešsaistē. Pasākumam dalību pieteica arī Latvijas šahisti.

Latvijas nedzirdīgajiem sportistiem ir iespēja uzrādīt savus sasniegumus vieglatlētikā un peldēšanā, bet, diemžēl, pasaules mēroga čempionāts vieglatlētikā pārcelts uz 2022. gadu, bet peldēšanas sacensības šajā baseinā (25 m) ir atceltas.

Mums ir paveicies, ka peldētājiem un vieglatlētjiem ir iespēja turpināt savus treniņus, ievērojot epidemioloģiskās prasības, bet boulinga spēlētājiem treniņa iespējas boulinga centrā ir ierobežotas ārkārtas situācijas dēļ.

24. Vasaras Nedzirdīgo olimpiskās spēles paredzētas 2021. gada 5. – 21. decembrī Brazīlijā. Kā tu domā, vai tās notiks? Ja LNSF sportisti gatavosies, kuri tie būs?

Daudzas nacionālās sporta federācijas bažijas, vai notiks 24. Vasaras Nedzirdīgo Olimpiskās spēles.

24. Vasaras Nedzirdīgo Olimpisko spēļu organizācijas komiteja sadarbībā ar valdību un ICCD izsaka apliecinājumu un gatavību uzņemties šo spēļu organizēšanu.

LNSF ir saņēmusi uzaicinājumu no Starptautiskās Nedzirdīgo sporta komitejas un orgkomitejas piedalīties Vasaras Nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs (*Summer Deaflympics*), kas norisināsies Brazīlijas pilsētā Kašjasa Du Sulā (*Caxias Du Sul*) laika posmā no 2021. gada 5. decembra līdz 21. decembrim. Ceru, ka tās notiks un mūsu sportistiem tiks dota iespēja startēt. Četru gadu garumā sportisti ir smagi strādājuši un ziedojuši laiku, apmeklējot treniņus un piedaloties sacensībās, ar mērķi piedalīties *Summer Deaflympics* 2021. gadā.

Pēdējos trīs gados LNSF ir izveidojusies laba sadarbība ar dažādu sporta veidu treneriem.

Summer Deaflympics Brazīlijā mūsu sportistiem būs iespēja pārstāvēt Latviju individuālajos sporta veidos – peldēšanā, vieglatlētikā un boulingā. Boulinga disciplīnu paredzēts mazāk kā parasti, ņemot vērā sacensību organizatoru iespējas. Šajā sporta veidā disciplīnas paredzētas vienspēlēs, dubultspēlēs un meistarsacīkstēs.

LNSF Valde jau ir apstiprinājusi izlases sportistu kandidatūras, bet delegācijas skaitlisko sastāvu noteikt vēl nevaram, jo nav zināma valsts budžeta piešķirto līdzekļu summa.

Finanšu piesaistei Latvijas nedzirdīgo sportistu dalības nodrošināšanai *Summer Deaflympics* esam meklējuši sadarbības iespējas arī ar sportistu dzīvesvietu pašvaldībām.

Arī Kopsoli sveic LNSF 30 gadu jubilejā un novēl veiksmi un panākumus! ●

SVEICAM PIRMOS 2021. GADA – JANVĀRA JUBILĀRUS!

Ķīniešu paruna skan: "Pusceļā apstājoties, iepriekš padarītajam zūd jēga." Tāpēc nekad neapstāsimies pusceļā, viss jāpadara līdz galam! Uz priekšu!

Rīgas biedrībā

- 1.01 LUDMILA MĪLGRĀVE
- 8.01 JEVGENIJA VĀRPIŅA
- 9.01 TATJANA NIKOLAJENKO
- 11.01 VASILIJŠ MEIJA
- 13.01 MĀRA LASMANE
- 17.01 GAĻINA LAPTEVA
- 17.01 GUNTIS VĪGANTS
- 24.01 ANITA ŠĻOMINA
- 27.01 MARI LAGUNOVA
- 27.01 RASMA ŠTEINBERGA

Rēzeknes biedrībā

- 2.01 ŅINA VINOGRADOVA

Smiltenes biedrībā

- 5.01 ULDIS MELNŪDRIS
- 15.01 FĒLIKSS MEĻĶIS

PATEICĪBA

Tuvojas Ziemassvētki un pateicības laiks... Gribam pateikt paldies LNS biedrei, kādreizējai Smiltenes RB biedrei, Dzintrai Herbstei par sagādāto materiālo dāvanu jubilejā. Par šo naudu tika iegādāti plaukti. Tajos biedrības telpās nu ir sakārtoti preses izdevumi, kuri apskatei un lasīšanai ir pieejami visiem biedriem. Liels paldies un lai laba veselība!

*Smiltenes reģionālās biedrības vārdā –
Anita Ceple un Ritma Egle*

APSVEIKUMS

*Šodien kūkā sveču daudz.
Apkārtējie laimi vēl.
Jo ir zināms katram tas,
Kurš te lielais gaviļnieks.*

Sirsniņi sveicam Sergeju Lominski
70 gadu jubilejā!

Rīgas RB Jelgavas grupa

ATVADU VĀRDI

*Mēs klusi palikām šajā krastā,
Vēji šalkos un mierinās mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņā būs.*

**Pieminot LNS Liepājas RB Goda
biedru Juri Spēkaini – Spēko
(06.04.1938 – 23.11.2020)**

Visā mūža garumā Juris ar savu stāju, darbu un attieksmi ir izpelņījis dziļu cieņu gan nedzirdīgo, gan dzirdīgo sabiedrībā. Darba kolektīvos Juris iemantoja lielu cieņu. Viņa lielākais gandarījums bija darbs Liepājas ostā, kurā Juris nostrādāja ilgus gadus. Jūra un darbs ar koku bija viņa sapnis. Vēlāk, apvienojot šīs abas sirdslietas, tika veidoti īpaši darbi no koka un modelēti dažādi kuģi. Liepājas RB viņš dāvināja daudz koka rokdarbu. Viena no dāvanām bija vimpelis – Liepājas RB atpazīstamības zīme. Sabiedrībā īpaši atpazīstams Juris bija ar kuģu modelēšanu pudelēs un lampiņās. Viņš ir piedalījies Liepājas kuģniecības muzeja izstādē un vadījis meistarklases. Viņa darbi bija skatāmi arī citās izstādēs.

Ikdienu rūpes Jurim netraucēja aktīvi iesaistīties Liepājas RB darbā un sabiedriskajās aktivitātēs. No 1968. līdz 1970. gadam viņš vadīja Liepājas RB. Jaunības gados Juris bija kaislīgs sportists, par ko liecina ieraksts Liepājas pilsetas rekordgrāmatā vesera mešanā – 1966. gadā viņš veseri aizmeta 54,00 m tālumā. Šis rekords vēl nav pārspēts.

Barikāžu laikā Juris ar darba biedriem to sargāšanā aktīvi iesaistījās gan Liepājā, gan Rīgā, par ko tika apbalvots ar barikāžu aizstāvju piemiņas zīmi.

Juris bija Latvijas, jo īpaši Liepājas, patriots. To varēja redzēt viņa dzīves ritējumā, kā arī stāstījumos, ko ar lielu aizrautību klausījās gan jauni, gan veci.

Lai dzimtās zemes smiltis Tev vieglas, lai tās ir tikpat siltas kā mūsu piemiņa! Tu paliec mūsu sirdīs un atmiņās!

LNS Liepājas reģionālās biedrības biedri un valdes locekļi izsaka līdzjūtību sīvai Aijai Spēkainei-Spēkai un tuviniekiem. ●

LĪDZJŪTĪBAS

*Tāda ir dzīve:
upes plūst, saule mostas un riet.
kvienu Dievs savā laikā iezīmē
un ceļu, pa kuru lemts iet...
/M. Svīre/*

Mūžībā aizgājis mūsu biedrs
NIKOLAJS ALEKSEJEVS
(19.04.1959 – 29.11.2020)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
ģimenei, tuviniekiem un draugiem.
Lai vieglas smiltis!

LNS Daugavpils reģionālā biedrība

+

*Miers mūžīgais ir tuvu mājām gājis
Un savu daļu paņēmis ir līdz.
Viss ir tāpat, tik kādas mājas logā
Vairs spuldzes gaismu neieraudzīs rīts.
/N. Dzirkale/*

Mūžībā aizgājuši mūsu biedri
STANISLAVS TRUMPA
(08.05.1954 – 13.11.2020)

MARIJA ZĪBARTE
(07.01.1930 – 27.11.2020)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību viņu
tuviniekiem un draugiem.

LNS Rīgas reģionālā biedrība